NATIONAL LIBRARY OF CANADA
Collection Development Branch
395 Wellington Str. Order sect.
Ottawa. Ont.
KlA ON4

National Library
Bibliothèque Nationale
SEP 6 1977
NEWSPAPER SECTION
SECTION DES JOURNAUX

„Meie Elu" toimetus ja talitus Eesti Majas, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada • Tel. 466-0951 Tellimiste ja kuulutuste vastuvõtmine igal tööp., kl. 9 h.-5 p.l., esmasp. ja neljap. kl. 9 h.-8 õ. Laup. kl. 9 h.-1 p.l.

Tellimishinnad Kanadas: 1. a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. $23, 6 k. 12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00.

Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75. Ülemeremaadesse: 1 a. $23.50, 6 k. $11.75. Üksiknumber 40¢.

Kuulutushinnad: 1 toll ühel veerul: esiküljel $3.75, tekstis $3.50, kuulutuste küljel $3.25.

Meie Elu

EESTLASTE AJALEHT PAGULUSES

Second Class Mail Registration No. 1354.

„OUR LIFE" — „MEIE ELU" — Estonian Weekly. Published by Estonian Publishing Co. Toronto Ltd., Estonian House, 958 Broadview Ave., Toronto, Ont. Canada. M4K 2R6 • Tel. 466-0951

— ☆ —

Toimetajad: H. Rebane ja S. Veidenbaum.

Toimetaja New Yorgis B. Parming 473 Luhmann Dr., New Milford, N.J., USA. Tel. (201) 262-0773

— ☆ —

„MEIE ELU" väljaandjaks on Eesti Kirjastus Kanadas.

Asut. A. Weileri algatusel 1950.

Nr. 34 (1437) 1977 — REEDEL, 26. AUGUSTIL — FRIDAY, AUGUST 26 — XXVIII aastakäik

TORONTO EESTI MAJA VAJAB ÜHISKONNA TOETUST

— Toronto Eesti Maja vajab pidevalt meie ühiskonna toetust, ütles juhatuse esimees Nikolai Valge „Meie Elule" uue tegevushooaja alguse puhul antud jutuajamises. Eestlaste ühiskodu püsimine oleneb selle kasutamise intensiivsusest eestlaskonna poolt. Oleme teatud määral laiali valgunud ja peaksime mõtlema Eesti Maja tihedamale kasutamisele, kuna ruumi jatkub enamikuks üritusteks.

Kuidas Eesti Maja juhatus on rahulejäänud tehtud juurdeehitusega ja kuidas see ennast tasub? Kuidas eesti ühiskond kasutab Eesti Maja ja millised on võimalused maja intensiivsemaks kasutamiseks eesti ühiskonna poolt?

— Eesti Maja on rahvamaja ja mõeldud eesti ühiskonna teenimiseks, rõhutas Nikolai Valge. See ei ole äriliselt tulutoovaks ettevõtteks mõeldud. Mõnel juhul rahvamaja teenib ühiskonda tasuta. See on oluline vahe ärilise ja rahvamaja vahel. E. M. on osaliselt ruume äriliseks otstarbeks ,mis aitavad tasuda maja väljaminekuid. Kui E. M. viia täiesti ärilisele alusele, siis ta ei teeni enam eesti ühiskonda. Kuldse kesktee leidmine ühiskonnale kuuluva maja pidamisel on tähtsaim probleem. See probleem on igal aastal erinev ja uus, sest ühiskondlik elu muutub ja toob esile uusi probleeme.

Praeguseni on E. M. suutnud pidada õiget tasakaalu ja sissetulekud on katnud maja ülevalpidamise kulud.

Inflatsiooni kasvades maja ülevalpidamise kulud suurenevad ja see asetab uute probleemide ette E. M. juhatuse, ruumide kasutajad ja eesti ühiskonna üldse.

Eesti Maja on ehitatud ühiskondliku panusega 20 aastat tagasi. Nüüd tundub, et eesti ühiskond loeb oma kohustuse täidetuks ja mingit kohustust ei oma. See seisukoht on vale. E. M. vajab pidevalt eesti ühiskonna toetust. Näiteks juurdeehituse teostamisel, mis läks maksma $300,000 ühiskonna panus oli ainult 1/6 sellest. Teised toetused ja üritused katsid ülejäänud osa. Tulevikus E. M. tugevus ja püsimine oleneb tema kasutamise intensiivsusest eesti ühiskonna poolt.

Eesti Maja Torontos on siinse ühiskonna seltskondlikuks ja kultuuriliseks tsentrumiks. Kui seda tsentrumi ei oleks, siis ei oleks Torontos ka sellist tihedat seltskondlikku ja kultuurilist tegevust, nagu praegu näeme.

Eesti ühiskond on teatud määral laiutunud või laiali valgunud Torontos.

Juurde on tulnud Tartu College, mitme kiriku seltskondlikud ruumid ja hiljuti avatud „Eesti Kodu", kus ka on avarad seltskondlikud ruumid. See peaks eesti ühiskonna panema mõtlema sellele kuhu tuleb tõmmata piir, et E. M. ja teised eestlaste ettevõtted kindlasti püsima jääksid.

Praegu on käimas elav mõttevahetus eesti kunstimuuseumi leidmise ümber. Peatama on jäädud ühe 18-ne

(Järg lk. 2)

„EESTI KODUS" VEEL VABU KORTEREID

Abistamiskomitee esimehe Alfred Sepa jutuajamine „Meie Elule"

Eesti Kodu ehitustööd on lõpetatud 90% ulatuses. Lõpetamata on veel ujumisbassein, mõned elektri ühendused, vähemad parandustööd ja muru korrastamine. Mõne nädala pärast peaks kõik ehitustööd lõpetatud olema 100% ulatuses. Müümata on veel 19 korterit.

Nagu „Meie Elule" seletas Eesti Abistamiskomitee esimees Alfred Sepa on sisse kolinud „Eesti Kodusse" 80 omanikku ja kõik on oma korteritega rahul. Mõned uutest omanikest on korteris vähemaid ümberehitusi teinud ja arhitekt Laikvee on avaldanud imestust kui originaalsete lisandustega mitmed korteri omanikud on oma elu mugavamaks muutnud. Möödunud laupäeval oli Eesti Kodu seltskondlikes ruumes esimene suurem pidu. Üks korteriomanikest, Elmut Lelov, kes tuli Eesti Kodusse Miamist, pühitses seal on 65. sünnipäeva suurearvulise sugulaste, sõprade ja tuttavate osavõtul.

A. Sepa seletuse kohaselt ei ole „Eesti Kodul" mingisuguseid raskusi oma kohustuste täitmisel finantskomisjoni vastu, kui kõik korteriomanikud, kellega ostulepingud on sõlmitud, oma kohustused ettenähtud tähtajaks tasuvad. Eesti Kodu peab tasuma oma võla 10. septembriks.

Abistamiskomitee loomulikult tahaks müümata 19-le korterile omanikud leida lähemal ajal, et alustada hoolduskodu ehitamisega. Hoidumiseks, et mõned korterid ei läheks teistesse rahvustesse kuuluvate isikute omanduseks, Abistamiskomitee pani kuulutused ka New Yorgi eesti ajalehte, et sealsetele eestlastele selgitada elu Toronto „Eesti Kodus" ja korteri ostmise võimalusi. Lisaks sellele on korteriomanike poolt moodustatud eriline komitee, kes aitab kaasa vabade korterite müügile. Loodetavasti see on suureks kasuks eestlaste kutsumisel elama „Eesti Kodusse".

Korra ja puhtuse järele valvab üldkasutatavates ruumides eestlasest majahoidja. Muru korrastamine ja teede puhastamine lumest antakse välja kontrakti alusel vastavatele kompaniidele.

Suvi möödus üldiselt vaikselt, kuid nüüd, sügise lähenemisel on küsimine vabade korterite järele suurenenud. Kui välisvõlg on tasutud, siis Abistamiskomitee annab „Eesti Kodu" valitsemise üle korteriomanike ühingu poolt valitud juhatusele.

KUIDAS VABASTATI KAPPLER

GEISLINGEN („Meie Elu" kaastööliselt) — Hiljuti läbis maailma ajakirjandust teade, et Itaalias eluaegset vanglakaristust kandnud endine Saksa julgeolekupolitseiülem Roomas Herbert Kappler toodi nahkkohvris Itaaliast välja tema naise Anneliese Kappleri poolt. Kuidas sõjaroimari vabastamine täpselt toimus, selle kohta puuduvad praegu veel üksikasjalised andmed. Saksa ajalehed on selle sensatsioonilise vabastamisloo koostanud umbes järgmises rekonstruktsioonis:

„Pühapäeval, 14. augustil kell 19.30 tuli Anneliese Kappler Rooma sõjaväehaiglasse oma meest, kellega ta abiellus 1972. a., külastama. Varemate külastuste puhul oli temal lubatud sageli jääda haigetuppa ka ööseks. Valvurid peasissekäigul kui ka haigetoa ukse taga valvet pidanud politseinikud tundsid seda blondi ja robustset naist juba väga hästi. Samuti ka suurt pruuni nahkkohvrit, millega naine tõi oma mehele pesu, raamatuid ja muud vajalikku.

Kell 22.30 koputas haigetoa uksele haiglaõde ning küsis, et kas haige vajab ööseks värsket mineraalvett. Anneliese Kappler eitas. Esmaspäeva öösel kell üks lohistas Anneliese Kappler kohvri, milles oli Herbert Kappler, tõstuki juurde. Olgu märgitud, et Herbert Kappler on 165 cm. pikk ja ainult 48 kilo raske. On võimalik, et teda aitasid seejuures viisakad Itaalia politseinikud. Nendele ütles pr. Kappler, et nad eiärataks meest enne kella kümnet. Valvur heitis pilgu läbi vaateava haigetuppa, kus Kappler näis olevat teki all. Tegelikult oli see aga patjadest ja parukast atrapp. Anneliese Kappler sõitis tõstukiga alla ning tassis väravavahi abiga suure kohvri autosse ning kihutas minema. Põgenemine avastati alles kümme tundi hiljem. Kuidas Kappler pääses üle piirikontrollide, on veel selgusetu. Ühe versiooni järgi sõidutati Kappler kahe autosõidutunni kaugusel olevasse Gaeta sadamasse ja toimetati seal laevale. Teise oletuse järgi ületas Kappler Itaalia-Shveitsi-Saksa piirid preestrirüüsse riietatuna.

Viimaste teadete järgi elab Kappler oma naise juures Lüneburgi nõmmel asuvas Soltau linnas. Alguses antud vahistamiskäsk anulleeriti. Vastavalt Saksa seadustele loetakse eluaegne vanglakaristus 30 aastaga kantuks. Olgugi, et Itaalia võimud nõudsid kohe Kappleri väljaandmist, pole see Saksa seaduste järgi lubatud. Ja kolmandaks pole 70-aastane raskelt vähjahaige Kappler enam võimeline karistust kandma. Seda vähemalt Saksa humaanse karistuskoodeksi järgi." Nii palju saksa lehed.

Dr. Herbert Kappler ja pärastine SS-Obersturmbannführer oli enne sõda Saksa saadikuks Roomas. Kuna ta valdab perfektselt itaalia keelt, määrati ta sõja ajal julgeolekupolitsei ülemaks Rooma. Märtsis 1944 langes Rooma lähedal itaalia partisanide pommiatentaadi ohvriks 32 saksa sõdurit. Vastavalt Hitleri korraldusele lasi Kappler ühes kivimurrus hukata 335 pantvangi. Pärast sõda jäi Kappler itaallaste kätte ning mõisteti sõjaväekohtu poolt 1948. a. eluajaks vangi. Pärast haigestumist vähjatõppe toimetati Kappler Gaeta kindlusest ühte sõjaväehaiglasse Roomas. Saksa valitsusvõimud on nõudnud humanitaarsetel põhjustel Kappleri vabastamist, ent see põrkus itaallaste vastupanule. Itaalia valitsusele avaldasid survet juutide ja kommunistide organisatsioonid. Praegu kannab Itaalias sõjaroimarina karistust veel austerlasest SS-ohvitser Walter Reder. Hollandis Breda vanglas hoitakse kinni kolm SS-rauka. Lääne-Berliinis Spandau vanglas kannab eluaegset karistust Hitleri asetäitja 83-aastane Rudolf Hess.

-kk

Uus eestlane Vene saatkonnas Ottawas

Voldemar Veberi asemel on nüüd Nõukogude Liidu saatkonnas Ottawas uus eestlane, kelle nimi on Lillenurm. Voldemar Veber tuli Michael Murnikovi asemele umbes 7 aastat tagasi saatkonna 2. sekretäri kohale ja oli ühtlasi konsulaarosakonna juhataja. Tavaliselt taolistel kohtadel olijad N. Vene saatkondades vahetuvad iga kolme aasta järele.

Uus 2. sekretär on umbes 30 aastane ja asus Ottawasse koos perekonnaga.

Lakewoodis lõppes skautlaager „Noorusmaa", millest osavõtjaid oli umbes 200. Kanada eesti skautmalevat esindas nskm. Lia Pikkov, avapalvuse osas teenis kaasa nskm. Tõnis Nõmmik. Pildil mööduvad hundud ja hellakesed laagri juhtkonnast. „Paraadi" võtab vastu laagrijuht nskm. W. Yllo. Foto — H. Karu

PROPAGANDASIHIGA N. VENE KULTUURIPÄEVAD ROOTSIS

STOKHOLM — „Kultuuritegelased Eestis, kes keelduvad käimast partei ohjade järgi, sunnitakse vaikima või heidetakse vanglatesse või vangilaagritesse" — kirjutab Rootsi Eestlaste Esindus oma ringkirjas rootsi ajalehtedele seoses Nõukogude Liidu kultuuripäevadega, mis korraldati mitmes Rootsi keskuses.

Eesti artistidegrupi juhiks ja politrukiks oli varasemast ajast Stokholmi N. Liidu suursaatkonna eestlasest ametnikuna tuntud Vello Pavlovitsh Pohla.

Vokalistid ja Laine-nimelise ansambli liikmed olid Lagle Alpius, Lea Vetter, Viivi Laas, Merle Ploom ja Silvi Johanson.

Tantsuansamblisse kuulusid: Tiina Vyysa, Lembo Vyysa, Lalev Kalbus, Uno Markus, Lea Milli, Tiiu Raidmaa, August Raidmaa ja Helle Hallik.

Instrumentaalansamblisse kuulusid Raivo Dikson, Emil Laansoo, Venda Tammann, Lembit Saarsalu, Riho Lilje, Heiki Tark, Olavi Johanson.

Solistideks olid Anu Kaal ja Voldemar Kuslap.

Tõlgina oli grupil kaasas Angelika Järvi. Nimed siin on edasi antud selles versioonis kui need Rootsi—N. Liidu sõprusühing on kirja pannud.

Peaaegu igal pool, kus Eesti rahvatantsu- ja laulugrupid esinesid, oli Rootsi eestlasi väljas, et meelde tuletada, et Eesti on ikkagi veel okupeeritud Venemaa poolt. Eestlased ja mitmed rootslased on pannud üles müürilehti suure lehviva Eesti lipuga ja jaganud pealtvaatajatele broshüüre pealkirjaga „Vad händer i Estland?"

— Kultuurivahetust kasutatakse ära poliitilisteks eesmärkideks, kirjutas Andres Küng „Svenska Dagbladeti" 3. augusti numbris.

„Helsingi kokkuleppe sõnad inimeste ja ideede vabast vahendusest on pilge eesti, läti ja leedu rahva suhtes. Samal ajal kui Leonid Brezhnev ja teised riigimehed pidulikult kirjutasid alla Helsingi kokkuleppele, aeti eesti vastupanuliikumise mehi taga KGB poolt. Brezhnevi salajane politsei otsis eestlasi, kes esitasid UNO-le tähelepanuäratanud memorandumi inimõiguste olukorrast nende kodumaal.

Selle korterite läbiotsimise ja arreteerimiste laine jooksul lasti ametist lahti muuhulgas Tartu Ülikooli sotsioloogilise laboratooriumi teaduslik juhataja Ülo Vooglaid, tuntud muusikauurija Heljo Tauk, entsüklopeedia toimetaja Tunne Kelam, eesti raadio sümfooniaorkestri administraator Oleg Trjutrjumov ja ajakirjanik ning tõlkija Paul Mõtsküla.

Palju teisi eestlasi arreteeriti ja mõisteti mitmeks aastaks vangi selle eest, et nad olid pöördunud UNO ja maailma avaliku arvamise poole. Paar neist, Sergei Soldatov ja Kalju Mätik, on hiljem olnud poliitiliste vangide vastupanuliikumise juhtideks. Nad on kirjutanud alla protestikirjale Potma töölaagrist, milles teravasti arvustatakse vabaduse puudust N. Liidus.

Nädal aega pärast Helsingi kokkuleppe allakirjutamist suri tuntud eesti poeet ja teatritegelane Sven Kreek. Temast on juttu hiljutiilmunud raamatus nõukogude psühhiaatria üle (Peter Redway — Sidney Block: „Russia's Political Prisons"). Raamatu järgi arreteeriti Kreek jaanuaris 1975. Teda süüdistati soveti-vastases propagandas. Kreek olevat levitanud oma luuletusi lendlehe vormis ja sotsialistlikku manifesti, kus on nõutud demokraatlikke reforme nõukogude ühiskonnas.

Kohus leidis, et Kreek „pole vastutav" oma tegude eest. Ta pandi vaimuhaiglasse ja suri seal. Nõukogude teate järgi olevat ta enda üles poonud. Ta maeti salaja ja teadmatusse kohta. On tõsiseid kahtlusi, et KGB tahtis lahti saada eesti isamaalasest. Igal juhul oli Kreegi varasel surmal side ta poliitilise maailmavaatega ja tegevusega.

Keegi ei eita, et nõukogude-eesti kultuur omab nii laiust kui sügavust. Tahetakse tõepoolsest luua „rahva kultuuri", kus on võimalikult palju inimesi kaasas, nii produtseerimas kui tarbimas. Sven Kreegi saatus meenutab ometi neid piire, mis tsensuur ja partei asetavad kõigile nõukogude kultuuriloojatele.

Mitte-vene kirjanikud ja kunstnikud peavad peale selle pidevalt hoiduma igasugusest patriotismist, mida võidakse tembeldada „kodanlikuks natsionalismiks" kuna midagi ei võeta ette vene natsionalismi vastu, mida nimetatakse „nõukogude internatsionalismiks".

Sellepärast on vale, kui seoses aktuaalsete külalisetendustega sunnitakse eesti kultuuriloojaid esinema nõukogude propogandistidena. Eesti kultuur elab kodumaal hoolimata nõukogude tsensuurist ja parteikontrollist, mitte selle tõttu!"

Canada Savings Bond'idel kaovad kupongid

Kanada riigilaenupaberitel pole edaspidi enam kupongisid, selgus möödunud nädalal etnilisele ajakirjandusele antud informatsioonist, kus selgitati muudatusi Canada Savings Bond'ides. Ontario Editorial Bureau poolt korraldatud pressikonverentsil Bank of Canada väärtpaberite osakonna abijuhataja Hartley A. N. Jansson tõi kupongide kaotamise ühe põhjusena ette majandusliku kokkuhoiu nii trükikulude kui ka töö osas kupongide arvestamisel. Alates lähemal ajal müügile tulevast bondideseeriast, mille intressinormi pole veel teatatud, on ostjal kaks võimalust: Omandada Compund Interest Canada Savings Bonds, kus intressid arvatakse riigilaenupaberi nominaalväärtusele pidevalt juurde ja makstakse korraga välja selle tähtpäeva saabumisel, või osta laenupaberid, kus intressid makstakse välja iga aasta lõpul. Mõlemaid mooduseid saab vastastikku vahetada — üle minna ühelt teisele. Samuti on bondid likviidsed nagu varemalt — neid saab realiseerida igal ajal, kusjuures intressid arvestatakse välja kuude viisi.

Compund bondide suurused uues seerias on 100, 300, 500, 1000 ja 5000 dollarit. Igal aastal maksetava intressiga bondidel alates 300 dollarist.

Kanada müüb aatomenergiat Rumeeniale?

Kommunistliku Rumeenia peaministri abi G. Oprea peab praegu Kanadas läbirääkimisi aatomenergia ostmiseks Kanadast. Läbirääkimised toimuvad „Atomic Energy of Canada Ltd" organisatsiooniga aatomenergia ostmisesk rahu-aegseks otstarbeks.

Prantsuse välisminister lahkus Tanzaniast

Prantsuse välisminister L. de Guiriquad külastas Tanzaania pealinna, kus toimusid tema vastu suured üliõpilaste demonstratsioonid, mis olid korraldatud kommunistide poolt. Süüdistati Prantsusmaad relvade müügis Lõuna-Aafrikale. Välisminister nõudis, et peaminister J. Nyererel tuleb tema ees vabandada ja kui vabandust ei tulnud, siis Prantsuse välisminister lahkus viibimata Tanzaniast.

POSTITEENIJAD ÄHVARDAVAD JÄLLE

Vaatamata sellele, et viimase kaheteist aasta jooksul on postiteenijad oluliselt katkestanud postiteeninduse 5 korda ja on korduvalt korraldanud tööseisakuid, mis on kahjustanud terve Kanada majanduselu, on Kanada postiteenijad sepitsemas uut streiki. Nimelt on posti sisetöötajate 22 tuhande liikmega ametiühingu tööleping välja jõoksnud ja kokkulepet uueks lepinguks pole saavutatud.

Uue, käärimisel oleva streigi kohta võttis alles hiljuti sõna peaminister Trudeau ja ütles: „Posti probleemide vahekordades on valitsusel oma süüks võtta rida eksitusi. Kuid ma usun, et see ei ole ainult valitsus, kes ei aja oma asju selliselt, et streigid ei juhtuks. Silmnähtavalt on posti koosseisus politiseeritud inimesi, kes omale streikide korraldamise teinud ülesandeks ja neid ka korraldavad. Selle tulemuseks võib olla see, et nad hävitavad iseenda unioni."

Kuid küsimuses ei ole ainult see, et korduvate streikide väljakutsumisega ja nõudmiste esitamisega ei hävitata ainult postiteenijate union, vaid ka Kanada postiasutus praegusel kujul. Selle kohta kirjutas „Globe and Mail" oma 15. skp. numbris: „Ohkkond on praegu sedavõrd mürgine, et küsimuse lahendamine vajab peagu imetegu ,et lahendada tööliskküsimusi postkontoris."

Posti töötajaskond juba nõuabki postiameti likvideerimist ja riikliku korporatsiooni loomist selleks, et vältida streike, nagu toimus kaks aastat tagasi ja mis kestis 42 päeva. Ümberkujundus riiklikust ministeeriumist poolriiklikuks ettevõtteks vabastaks postiteenijad n.n. avaliku teenistuse töötajate vahekordade seadusest ja jätaks vabad käed nõudmisteks mitmetel vaieluse all olevatel aladel.

Postiministeeriumina tegutsedes peavad näiteks kõik palganõudmised saama riikliku rahanduskomisjoni heakskiidu, poolriikliku ettevõttena oleks sellised nõudmised rahanduskomisjoni seisukohtadest vabad. Samasuguselt saaksid postiteenijad diskuteerida ja oma õigusi kaitsta seoses tehniliste uuendustega postkontoreis. Ometi tekkis uus vastuolu juba enne, kui ametiühing asus oma palganõudmiste ja teiste teenistuslike küsimuste juurde.

Selle vastolu põhjuseks on töötajate meeleolu seoses postivalitsuse juhtkonna distsiplinaarkaristustega mõningate teenistujate vastu. Nimelt seoses 1975. a. palganõudmistega vabastati ditsiplinaarkorras 28 teenistujat Montreali postkontorist. Seoses sellega andis postiteenijate konverents oma unioni juhatusele täisvolituse streigi alustamiseks siis, kui postivalitsus keeldub oma distsiplinaarkaristusi tühistamast, ehk teiste sõnadega kui vabastatud töötajaid uuesti ametisse ei võta.

Ainult need näited iseloomustavad postivalitsuse ja töötajate vahekordade teravust. Neist nähtub, et postiteenijatele antud õigustega on riigivõim oma positsiooni maha mängi nud ja postiteenijad siit peale on asunud oma positsiooni ülemängimisele. On vaevalt usutav, et postivalitsus on teenistujaid vabastanud unioni olemasolles ilma igasuguse põhjuseta. Selles mõttes olidki peaministri väljendused põhjendatud, kui ta ütles, et teatud isikud teenijaskonnas on politiseeritud ja teevad kõik, et streikide abil segadusi tekitada.

On selge, et valitsus peab tegema kõik küsimustest ülesaamiseks, et vältida streiki. Kuid on ka selge, et valitsusel peab jääma õigus poliitilisi streigiõhutajaid eemaldada ja tööl valitsevat korda säilitada. Kui postiteenijate ametiühing ei taha sellest aru saada, siis on aeg, et valitsus võtab tarvitusele seadusandlikud vahendid, et postikorralduses pidevat korda luua. Kui peaks valitsus sunnitud olema selle sammu ettevõtmiseks, siis süüdistagu postiteenijad iseendid, kui nende organiseeritud staatus kaob. Kanada ühiskonnas leidub küllaldaselt neid, kes on valmis postkontorites teenima ilma igasuguse postiunionita.

Samal ajal peab valitsus hoolitsema ka selle eest, et on kõrvaldatud kõik administratsiooni vead, mis töötajaskonnale annab võimaluse uuteks vaielusteks.

V.

KAASMAALASED

Laenu vajaduse korral kasutage TORONTO EESTI ÜHISPANGA madalaid laenuintressimäärasid.

HÜPOTEEKLAENUD ..... **9.5% aastas**
Intressid arvestatakse veerandaasta viisi — laenud on lahtised

PERSONAALLAENUD ..... **10.2% aastas**

Personaallaenud on laenuvõtja surma ja jäädava töövõimetuse puhul kindlustatud $10,000.00 ulatuses.

ÜHENDUSES ON JÕUD

AKTUAALSEL TEEMAL

PRESIDENT CARTERI UUS HIINA-POLIITIKA

USA välissekretär Cyrus Vance seekordset Pekingi-reisi jälgitakse poliitilistes ringkondades suure huviga. Küsimuses on seekord ühe ustava USA liitlase, sõbra ja kaubanduspartneri saatus. Liberaalsed ringkonnad USA-s nõuavad, et USA-l on aeg astuda kommunistliku Hiinaga kõige lähemasse sõprusvahekorda. Kuid Hiina nõuab selle eest Taiwani saart. Mõlemad maad on jõudnud kokkuleppele, et on olemas ainult üks Hiina ja Taiwan kuulub selle Hiina külge. Hiinlased nõuavad, et USA-l tuleb oma abistamispakt Taiwaniga lõpetada ja oma sõjaväed Formoosa saarelt ära viia. Vahekordade lahendamine Hiina ja Taiwani vahel on Hiina sisemine asi. Kriitikud ütlevad, et Taiwani loovutamine kommunistidele on oma liitlase alatu reetmine ja see tekitab vastureaktsiooni Euroopas ja mujal ning keegi ei usu enam USA sõprusse, lepingutesse ja võitlusse vabaduse eest. Kuid samal ajal C. Vancega jõuab üle Moskva ja Põhja-Korea Pekingisse ka maailmakommunismi vana sõjahobune Jugoslaavia president J. Tito, kes peab tasandama Moskva ja Pekingi vahekorді.

Mõned poliitilised vaatlejad märgivad, et Cyrus Vance läks Pekingisse võimatule missioonile. President J. Carter ei ole praegu olukorras, et Pekingi nõudmistele vastu tulla. C. Vancele on antud juhtnööride, et USA on nõus tunnistama ühte Hiinat ja Taiwan kuulub selle Hiina külge, kuid sellel on ainult üks tingimus, et Hiinal tuleb rahus elada Hiina vabariigiga Formoosa saarel. Ja välisministeeriumi ametnikud on kindlad, et C. Vance tuleb seekord tagasi Pekingist tühjade kätega. Ei ole võimalik vahekordi Hiinaga lahendada ainult mõne päevaga. Ta võib olla õnnelik, kui seekordne reis aitab tasandada teed edaspidisteks läbirääkimisteks.

USA ja Hiina vahekorrad on üldse vähe kummalised. On üldine arvamine, et Hiina vajab rohkem USA sõprust, kui USA Hiina kommunistide sõprust. USA-l ei ole Hiinalt midagi saada, küll aga palju kaotada. Saajaks pooleks on Hiina, kes vajab USA tehnikat ja krediite, et üles ehitada oma maad ja sõjaväge N. Liidu rünnaku tagasilöömiseks. Moskval on Hiina piiridel 43 täis diviisi. Hiina armee on halvasti relvastatud ja üldiselt nõrk. Vaatamata sellele on ameeriklased need, kes otsivad Hiina sõprust. USA president R. Nixon viibis Hiinas ja USA endine välisminister H. Kissinger oli seal palju kordi. Kuid Hiina ei ole saatnud seni USA-sse veel ühtegi oma kõrgema tiitliga diplomaati ja riigimeest.

Ometi on hiinlased huvitatud praegu sellest, et USA osutaks kogu maailmas vastupanu N. Liidu mõju laienemisele. Hiinlased vaatavad USA vägede tagasitõmbamisele Lõuna-Koreast, kui vastupanu nõrgenemisele Moskva kommunismi vastu. Peking on selle vastu, et USA avaldab survet praegusele Lõuna-Aafrika kaherassi valitsusele, sest ta näeb et te, et see viib Aafrika lõunaosa Moskva mõju alla. Teiseks Pekingi nõudmiseks on, et kui USA tunnistab ainult ühte Hiinat ja taotleb astuda Hiinaga täielikku diplomaatilisse vahekorda, siis ütelgu üles oma abistamispakt Taiwaniga ja viigu omad väed Taiwanist välja. Taiwani küsimuses on ameeriklased kahes leeris. Ühed arvavad, et on ülem aeg Pekingile vastutulemiseks ja Taiwani loovutamiseks. Nende arvates see stabiliseeriks olukordi Aasias. Sõbralikud vahekorrad aitavad selleks kaasa, et Moskva ja Hiina ei uuenda oma sõprust. Kuid konservatiivid eesotsas senaator H. Jacksoniga ütlevad, et Hiinal ja USA-l on ühised huvid, kuna nad mõlemad on ohustatud Moskva poolt. Need, kes on viibinud Hiinas ja tunnevad praegusi Hiina juhte väidavad, et on võimata Huad ja tema poliitbürood meelitada Taiwani loovutamisega ja muude toetustega. Nad ütlevad, et praegustest diplomaatilistest vahekordadest on küllalt. Ärimehed ja teadlased külastavad Hiinat ja rohkem ei ole vaja.

Liberaalsetes ringkondades avaldatakse survet, et hiinlased muutuvad kannatamatuks. Märgitakse, et kui USA katkestab omad vahekorrad Taiwaniga, siis ei tähenda see veel seda, et Hiina kohe Taiwanit ründab. Hiinal on küll 3 miljonit meest relvade all, kuid need asuvad Hiina—Vene piiril ja on suhteliselt halvasti relvastatud. Hiina lennuvägi on nõrk ja Hiinal puuduvad maandumispaadid Formoosal maandumiseks. Hiinal on küll 50—80 aatomraketti, kuid need on sihitud Moskva suunas. Sõjalised asjatundjad arvavad veel, et on mitmeid põhjusi, miks Hiina kohe ei ründa Taiwanit, sest kolmanda maailma riigid on sellise rünnaku vastu ja Hiina püüab neile meeldida.

Peale selle on Taiwanil küll ainult 17 miljonit elanikku, kuid tal on 400-tuhandeline hästirelvastatud armee, kes võib osutada tugevat vastupanu ja Hiina mandril kestavad veel sisevõitlused ning sõda Taiwaniga võib vanad vaimud panna liikvele. Lõpuks on alati võimalus, et juhul, kui USA Formoosalt lahkub, siis võib Taiwan pöörduda Moskva poole ja ameeriklaste asemele võivad saabuda Formoosale hoopis Vene sõjalised baasid ja Hiina on siis N. Liidu tangide vahel.

Kuid Taiwanis ei usuta enam ameeriklastesse ja üldine arvamine on, et USA ja praegune J. Carteri administratsioon lühema või pikema aja jooksul loovutab Taiwani kommunistidele. Kardetakse, et president J. Carter osutub selleks USA riigimeheks, kes loovutas Panama, kes jätab maha Korea ja Lõuna-Aafrika ning avaldab Iisraelile survet, et Lähis-Idas Moskva mõju suurendada.

Moskva saatis selleks Pekingisse president J. Tito Jugoslaaviast, et ameeriklasi Hiina ja N. Liidu sõprusse uuendamisega ärritada. Moskva otsib oma 60-daks aastapäevaks mingit koostöövormelit kõikide kommunistlikkude riikide vahel. Selline koostöövormel tugevdaks Moskva positsiooni maailmakommunismi juhi kohale.

AJK

60 AASTAT TAGASI

Aastal 1917. leidsid aset Euroopas sündmused, mis kummutasid sealse korra ja võimaldasid eesti rahvale hakata ise juhtima oma saatust. Seda aastat on õigusega nimetatud eesti rahva uue ajaloo alguseks. Sündmused arenesid siis kaleidoskoopilise kiirusega ja eesti rahva juhid, suure poliitilise ettenägelikkusega tegid olukordadest tingituna julgeid otsuseid, mis viisid iseseisvuse mõtte ja rahvuslike väeosade kujundamise juurde. Tulemuseks oli iseseisvuse väljakuulutamine manifestiga kõigile Eestimaa rahvastele ja heroiline vabadusvõitlus.

Esimeseks vapustavaks sündmuseks oli revolutioon Venemaal. Tsaari valitsus kukutati ja asemele asus ajutine vabariigi valitsus. Revolutsioon puhkes 12. märtsil, kuid vana kalendri järgi nimetatakse seda Veebruari Revolutsiooniks.

Käesolevast „Meie Elu" numbrist alates hakkab, Kanada Eesti Võitlejate Ühingute Liidu (KEVÜL) kaasabil ilmuma ajalooliste sündmuste krooniga „60 AASTAT TAGASI". Kuupäevad selles kroonikas on antud uue kalendri järgi.

Sündmusi kuni 1. sept .1917.

★ 12. märts. Revolutsioon Venemaal. Ajutise valitsuse kõrvale töölised ja soldatid moodustasid varsti oma nõukogud ja algas võitlus võimu pärast. „Suurel ning jagamatul Venemaal" algas lagunemine.

★ 19. märtsil Soome sai tagasi oma põhiseaduse ning hakkas tüürima oma iseseisvuse poole.

★ 22 märtsil kutsuti kokku Tallinnas K. Pätsi, J. Vilmsi ja J. Jaaksoni algatusel eesti seltside esindajate koosolek, moodustati Eesti Liit ja selgitati võimalusi kuidas valitseda maad ja taodelda autonoomiat Eestile. Varsti pärast seda moodustati ka maakondades vastavad liidud.

★ 30. märtsil kuulutati Poola iseseisvaks riigiks.

★ 8. apr. korraldati Petrogradis 40,000 eestlase osavõtul meeleavaldus autonoomia nõudmiseks Eestile.

★ 10. apr. Vene ajutine valitsus ja Nõukogud deklareerisid ühiselt „Rahu ilma maade vallutamiseta ja sõjakahjude nõudmiseta, rahvaste enesemääramise õiguse alusel".

★ 12. apr. Vene ajutine valitsus andis eriseadusega autonoomia Eestile.

★ Aprilli algul V. Lenin saabus salaja Leningradi ja alustas kohe sõjavastast propagandat.

★ 22. mail Saksa idarinde ülemjuhataja tegi Venele etepaneku eraldi rahu sõlmimiseks.

★ 18. juunil algas venelaste ebapopulaarne pealetung rinde keskosas, läänerііkide survel. See lõppes raske lüüasaamisega venelastele ja tulemuseks oli korralagedus, väeosade laialijooksmine ja uus hüüdlause „Sõda tuleb lõpetada maksku mis maksab".

★ 1.—4 juulini esimene eesti sõjameeste kongress Tallinnas, kus võeti vastu otsus, et Eesti peab kujunema Vene vabariigi föderatiivseks osaks.

★ 14. juulil astub kokku Toompea lossis juunis valitud Maanõukogu. Ajutiseks esimeheks valitakse Artur Vallner.

★ 15. juulil, ülevenemaalisel rahvuskongressil Moskvas, Eesti esindaja A. Piip nõuab, et Eesti peab kujunema Vene föderatsiooni osaks autonoomse riigina. Samal päeval algas Eesti Rahvuskongress Tallinnas Estonia teatris. Korduv autonoomia püüdmine oli tingitud sellest, et nõukogude võimu kasvades suurenes ka opositsioon vähemusrahvaste autonoomiale.

★ 18. juulil Soome loeb end iseseisvaks ning Venemaast rippumatuks riigiks.

★ 2. ja 3. aug. Maanõukogu moodustas esimese Eesti Maavalitsuse. Maavalitsuse esimeheks sai J. Raamot. Eestimaa kupermangu komissariks kinnitati J. Poska.

★ Eesti sõjaväelaste organiseerimine algas varsti pärast Veebruari Revolutsiooni.

★ 10. apr. oli esimene eesti sõjaväelaste ja seltskonnategelaste koosolek Tallinnas. Tunnistati vajaliseks Eesti rahvusväeosade loomine ja moodustati Eesti Sõjaväelaste Büroo. Esimeheks valiti K. Päts. Samasugused bürood moodustati Tartus, Rakveres, Riias, Petrogradis ja mujal. Erilise tähtsuse omas juba varem organiseeritud Petrogradi Eesti Sõjaväelaste Organiseerimise Keskkomitee, kes organiseeris seal 40,000 eestlase osavõtul meeleavalduse autonoomia nõudmiseks Eestile.

★ 25. apr. alustati 1. Eesti polgu formeerimist Tallinnas. Polgu ülemaks oli nimetatud polkovnik Pinding.

★ Suve jooksul peeti mitmeid sõjaväelaste kongresse või koosolekuid Eesti rahvuslike väeosade asutamiseks ja iseseisvuse nõudmiseks Eestile.

KEVÜL

Esto Mutual Fund Ltd.

19. augustil aktsia hind $5.20

145 King Street West, Suite 1900, Toronto M5H 3M1 — tel. 364-1131

Õhtul tel. 925-6812

Toronto Eesti . . .

(Algus esiküljel)

ruumilise maja juures, mille väärtus on $600,000 ja asukoht võrdlemisi kaugel eesti kultuurilisest tsentrumist. Selle maja ebaotstarbekohasust eesti kunstimuuseumina on pikemalt selgitanud R. Antik „Meie Elu" veergudel. Enamik tema seisukohtadest on täiesti õiged. E. M. kindlasti ei saa pakkuda asutatavale kunstimuuseumile selliseid ruume kui $600.000 eraldiseisev maja, kuid teatava ruumi kunstiteoste alaliseks väljapanekuks saab korraldada ja kunstiesemete müügi keskusena on E. M. parim koht.

Praktilistel kaalutlustel eesti kunstimuuseum peaks asuma E. M. või selle otseses läheduses.

Nagu öeldud, eestlaste ühiskondlik tegevus muutub ja koos sellega ka E. M. kasutamine. Viimasel ajal on juurde tulnud Pensionäride Klubi, Aiandusklubi ja mitmed teised erisüritused. Uusi vajadusi võib tekkida ka tulevikus. E. M. püüab ka nendele ruumi leida. Üüriliseks kasutamiseks ette nähtud ruumidest on antud momendil tühjad ühe büroo ruumid. Seda võib ette tulla igas ruume väljaüürivas majas. Juhatus loodab nendele ruumidele varsti kasutaja leida eestlaste seast. Teiste ruumide kasutamine käib väljakujunenud rada. Suur saal on nädalalõppudeks kinni pandud 8 kuud ette. Nädala sees see saal on vaba ühel või kahel päeval. Nendel päevadel ja õhtutel tahaks meeleldi näha nende ruumide kasutamist eesti noorte poolt.

Eesti Maja on küllaltki kulukas ettevõte.

Kinnisvaramaks üksi on ligemale $20.000 aastas ja see on arvestatud linnavalitsuse poolt kõige madalamate normide alusel! Sellele tuleb lisaks küte, valgustus, vesi, jooksvad parandused ja majahoidja tasu (teisi palgalisi E. M. ei oma). Kokku oli E. M. möödunudaastane ülevalpidamise üldkulu $56,000. See on küllaltki mõtlemapanev summa, mida iga eesti ühiskonna liigel peaks arvestama, kui ta E. M. tulevikule mõtleb ja oma isiklikke üritusi korraldab ja annetusi teeb.

LEMBIT KÕVA

Lõikuskuu ajal

Hurmav on lõikuskuu ajal,
— kui laulavad kuuvalged ööd —
kõndida üksteise najal
õnnesirbiga vööl.

Pilvekaljudelt äikest sähmab
hilisõhtusel tunnil.
Palu veerel varakult ähmab
juba millegi sunnil.

Siristav heinaritsik
on viisi õppinud pähe.
Ja võrku linnutee pitsik
püüab lendava tähe.

Kas ongi see valguspidu,
mis lõpeb enne kui usud?
Kõik kaduv on uuele idu —
ainult elunõrkasid rusud.

— ★ —

„Suvi kollaseks värvinud voored;
— kõneleb ämbralõhnane rukis —
lõikust lõigake noored!
Sügis ju kõndimas sukis!"

Kiviojal

Võitlus Jugoslaavia pärast

Poliitilised vaatlejad märgivad, et käesolev suvi kujuneb palavaks võitluseks Jugoslaavia iseseisvuse pärast. N. Liidu presidendiks ülendatud L. Brezhnev sunnib kõigi abinõudega peale kõikidele oma mõju piirkonnas olevatele kommunistlikele parteidele Ida-Euroopas ja mujal oma Brezhnevi doktriini, et Moskval on õigus sekkuda igal pool, et toetada kommunismi võidukäiku.

President J. Carter teatas oma valimiskampaanias, et USA ei astu võitlusse Jugoslaavia iseseisvuse eest. See on julgustanud L. Brezhnevi ja 6 kuud tagasi ta ruttas Belgradi, et mõjutada J. Titot alluma Moskva diktaadile. Kuid talle vastati ei. USA püüab oma presidendi J. Carteri jämedat viga parandada ja 2 nädalat tagasi teatas abipresident V. Mondale, et NATO garanteerib Jugoslaavia iseseisvust. Samal ajal garanteeris Jugoslaavia piiride puutumattust Lääne-Saksamaa kantsler H Schmidt. Ka Kanada välisminister D. Jamieson viibis Belgradis, et kinnitada, et ka Kanada toetab Jugoslaavia iseseisvust. L. Brezhnev ei saanud Prantsuse president G. D'Estaingilt rohelist tuld Jugoslaavia vallutamiseks Moskva reele. N. Liidu esindaja on korduvalt Belgradi konverentsi eeltöödel märkinud, et meie ei ole tulnud Belgradi, et anda aru Helsingi konverentsi inimõiguste reeglite rakendamise asjus N. Liidus. Käed eemale N. Liidust, kärgivad N. Liidu esindajad Belgradis. Selle tõttu arvatakse, et võitlus Jugoslaavia iseseisvuse eest Belgradis varjutab inimõiguste eest võitluse N. Liidu rahvastele.

JAAN ALMER KATUSETÖÖD

Teeme uusi ja parandame vanu, samuti suvilate katuseid.

Helistada tel. 699-5295

Teised lehed

„Valitsus annab toetust rämpsule"

— selle pealkirja all Peter Worthington kritiseerib Kanada ja Ontario valitsuse toetuse andmist homoseksuaalide organisatsioonidele ja nende publikatsioonidele (SUN aug. 16). Tema arvestuse kohaselt homoseksuaalide organisatsioon „Community Homophile Association of Toronto (CHAT), mis levitab rõvedaid pamflette on saanud Kanada valitsuselt LIP programmi kaudu toetust $39,000 ja ajakiri „Body Politic" Ontario valitsuselt hiljuti $1,500. „Body Politic" mõni aeg tagasi sai tugeva kriitika osaliseks selle pärast, et ühes kirjutises soovitati lapsi võrgutada seksuaalsele vabadusele ja „lapse armastamine" seksuaalselt on revolutsiooniline aktiivsus.

Viimasel ajal on CHAT hakanud propageerima nimetust „lustlik seltskond" homoseksuaalide organisatsiooni asemel. See parasiitlik seltskond ei peaks saama valitsuselt mingisugust toetust.

-k.

Ottawa raport:

KANADA SÕJALISED JÕUD TUGEVAMAKS

JOHN BEST
Canadian Scene'i parlamendi korrespondent

Kanada sõjalisi jõudusid hakatakse esmakordselt suurendama pärast Berliini kriisi 1960-nendate aastate algul. 4700 uut sõdurit viivad Kanada sõjaliste jõudude koosseisu 83.000 mehele — see tähendab sama suurele koosseisule, mis eksisteeris enne seda kui kolm aastat tagasi tuli riigikaitselise eelarve kärpimise tulemusena suur sõjaväe koosseisu vähendamine. Sõjaliste jõudude suurendamine toimub nelja või viie aastase perioodi kestel ning sellega alustatakse 1978. aastal, mil sõjaväge suurendatakse 400 isiku võrra.

Seda teadaannet esitades mainis kaitseminister Barney Danson, et kavas ei ole uute üksuste moodustamist. Uued sõdurid liidetakse praeguste üksustega, millede koosseisud on kokku kuivanud. Umbes 300 sõdurit saadetakse Kanada NATO üksuste juurde Euroopas, kaasa arvatud suurem osa neist, kes liituvad sõjaväega esimese laiendamisaasta kestel. Selle tulemusena paisub kanadalaste kontingent NATO-s — maa- ja lennuväe üksused — umbes 5500 mehele.

Nende laiendamisoperatsioonide tulemusena saab sõjavägi parema väljaõppe ja paremad meeskonnad tankidele, soomusmasinatele ja võitluslennukitele.

Ka merevägi saab nendest laiendamisoperatsioonidest kasu. Laevastiku meeskondi suurendatakse 650 mehe võrra, mille tulemusena meremehed saavad rohkem aega oma perekondade juures viibida. Praegu peavad võtmepositsioonidel olevad meremehed veetma suurema osa oma ajast laevadel, kuna mereväel ei ole lihtsalt mehi nende asendamiseks. Raskete teenistustingimuste tõttu on mereväe koosseisud seni kiiresti vaheldunud.

Sõjaliste jõudude suurendamine läheb valitsusele pärast selle operatsiooni lõpuleviimist maksma 100 miljonit dollarit aastas lisakulusid.

Sõjaväe suurendamine kinnitab, et valitsuse riigikaitsepoliitikas on toimunud märkimisväärseid muudatusi kui võrrelda praegust olukorda möödunud aastatel valitsenud olukordadega. Riigikaitseliste väljaminekute külmutamise tulemusena neljal aasta kestel vähenes Kanada sõjaliste jõudude arv 17.000 sõduri võrra — 100.000 mehelt 83.000 mehele. Siis järgnes uus riigikaitseliste kulude kärpimine, mille tagajärjel sõjaliste jõudude koosseis viidi 78.000-le sõdurile.

Olukord hakkas paranema möödunud aastal kui tolleaegne kaitseminister James Richardson viis valitsuse veendumusele sõjaväe „vormeli" alusel finantseerimiseks, taotledes sellega peamiselt aegunud varustuse uuendamist. Selle plaani alusel suurendatakse riigikaitselisi põhilisi väljaminekuid viie aasta kestel igal aastal 12 protsendi võrra. Süsteem töötab selliselt, et ehituste, uurimuste ja uue varustuse — peamiselt uue varustuse muretsemisel — kulude katteks suurendatakse väljaminekuid vastavalt inflatsioonile ning sellele lisatakse veel 12 protsenti. Üle jäänud osa eelarvest, mis suuremalt osalt läheb sõjaväe palkadeks, suureneb vastavalt inflatsioonile.

1977—78. eelarveaastal ulatub riigikaitse eelarve 3,8 miljardi dollarile kuna eelmisel eelarveaastal oli see 3,38 miljardit dollarit. Kapitaalsed väljaminekud on 585 miljonit dollarit võrreldes eelmise eelarve 435 miljoni dollariga. 1981—82. eelarveaastal tõusevad kapitaalsed väljaminekud kalkulatsioonide kohaselt 800 miljoni dollarile ja kogu riigikaitseline eelarve võib tõusta dollari praegu väärtuse alusel 5—6 miljardi dollarile. Kuna vajalikud summad on riigikaitseks kindlustatud, siis on kaitseministeerium tellinud uusi kaugelennu luurelennukeid, uusi tanke ja soomusmasinaid. Ning samal ajal on kaitseministeerium valmis ostma ka uusi võitluslennukeid ja uusi sõjalaevu.

Valitsuse muutunud seisukohtade kohta riigikaitseliste kulutuste suhtes ei ole antud mingisuguseid seletusi. Kaitseminister Danson mainis ainult ajakirjanikele, et valitsuse liikmete hulgas on kasvanud veendumus, et Kanada sõjalised jõud on liiga väikesed oma paljude kohustuste täitmiseks.

Juhan Käis

EESTI ANASTAMINE LÄÄNERIIKIDE SALADOKUMENTIDE VALGUSES

Briti ja USA allikatest selgub, et Venemaa oli juba 1938. a. suvel arusaamisele jõudnud, et sõjaline konflikt võib tekkida Hitleri Saksamaaga. Samal ajal hakkab andmeid pudenema, et Kremlis on tekkinud tahe või kava Balti vabariigid oma haardesse saada.

Augusti lõpul ja septembri alul 1938 kandis tuul tohutuid suitsupilvi idast üle Peipsi järve, Narva ja Pihkva suunast ja ka üle Soome, Läti ja Leedu territooriumi kohale läände. Need suitsupilved kandusid isegi Rootsini. Juhuslike metsapõlemiste võimalus ei olnud tõenäoline, kuna see kestis paar nädalat.

Lääne-riikide diplomaatilised allikad väidavad, et Venemaa taktilistel põhjustel hävitas oma piiriäärseid metsa-vööndeid ja asus oma läänepiirile kaitse-seadmete ehitamisele.

See tähendab: tegi sõjalisi ettevalmistusi võimaliku kallaletungi juhuks või Balti riikide vastu sõjalise okupatsiooni ettevalmistamiseks.

1939. a. alul pikendati Eesti Vabariigis sõjaväes ajateenimist 18 kuule senise 12 kuu asemel ja vihjati isegi 24-kuisele teenistusele. Kindral Laidoner Sõjavägede Ülemjuhatajana oma pöördumistes rahva poole rõhutas, et Eesti Vabariigi iseseisvust tuleb igal juhul kõigi vahenditega kaitsta. Suurenenud kulude katteks tõsteti tulumaksu 10% võrra. Sama aasta suve lõpul korraldati meie reserv-ohvitseridele ja allohvitseridele kordusõppusi, varajasema treeningu värskendamiseks ja uuemate relvadega ja taktikaga tutvumiseks.

Märtsi lõpul 1939 pidi Leedu tugeva surve all ja kohalike sakslaste mõjutusel Meemeli ümbruse Saksamaale loovutama. Leedule jäi Meemeli sadama kasutamise õigus. Leedu valitsus lootis Eesti ja Läti toetusele Meemeli protektoraadi säilitamiseks. Leedu soove oli aga raske täita, kuna Eesti ja Läti oleks kohe Saksamaaga vastuollu sattunud. Saksamaa maksis Leedule 600 miljonit litti Meemeli kinnisvarade eest. Maksmine toimus Saksa põllutööriistade ja masinatega.

Eestil ja Lätil oli Venemaaga mitte-kallaletungi leping kehtiv alates 1929 .a., mida nimetati Litvinov'i Protokolliks.

7. juunil 1939 Saksamaa algatusel sõlmiti Berliinis Eesti ja Lätiga mitte-kallaletungi leping,

mis näitas, et Saksamaal ei olnud kavas Balti riike okupeerida. See leping ei meeldinud Moskvale, kuna see segas Venemaa soove Balti riikide anastamise kavade põhjendamiseks, kaitseks Saksamaa agressiooni vastu.

Juuni lõpul toimusid Eestis tavalised Võidupüha paraadid. Ka need irriteerisid Kremli võimumehi ja andsid võimalusi vaenuliku ja provotseeriva käitumise süüdistuste fabritseerimiseks. Juulis ja augustis elavnes N. Vene algatusel diplomaatiline surve Balti riikidele Inglismaa, Prantsusmaa ja Poola poolt, et Eestile, Lätile ja Leedule iseseisvuse ja julgeoleku garantii lepinguid ühiselt peale suruda. Eesti ajalehtedes ilmus ja Riigikogus peeti kõnesid, mis adresseeritud Briti avaliku arvamise mõjustamiseks, et meie ei soovi ega usalda Kremli poolt inspireeritud garantiisid.

Läti välisminister Munters andis jutuajamise London „Times'ile", mis lõppes

Läti presidendi Ulmanis'e kuulsa väljendiga: „Parem surra püsti kui elada põlvili".

„Times'is" ilmus ka juhtkiri Balti riikide soovist ja Inglise Ajamkojas võeti sõna: seda ei tohi Balti riikide valitsustele sundida ega peale suruda.

Meie tookordne välisminister K. Selter jättis USA saatkonda vastuvõtule minemata ja selle asemel kutsus Briti saatkonna juhtiva diplomaadi Gallienne'i (saadiku alaline asukoht oli Riias), enda juure. Koos sõideti Tallinnast välja ministri autos ja jalutuskäigul metsa, kus Selter põhjalikult seletas, miks Eesti Vabariigi Valitsus ei usalda Nõuk. Vene kaitsepakte. Valitsuse poolt hoiatati meie rahvast avalikult, et suurem sõda võib puhkeda, tuleb valmis olla kõigeks ja rahvale soovitati osta toitainete varusid.

Samal ajajärgul sõlmiti Saksamaaga lisa-kaubaleping, et Saksamaalt kätte saada vanu lepingu võlgu. Saksamaa tasus oma võlgu tekstiilkaupadega ja ostis lisaks elussigu.

USA Suursaatkond Prantsusmaal raporteeris Pariisist 30. mail 1939 Washingtoni

oma välisministeeriumile, et Prantsusmaa valitsus on veendunud, et Prantsusmaa, Inglismaa ja Nõuk. Liidu esindajate vahel toimuvate läbirääkimiste tulemused ei saa nurjuda. Loodeti, et Venemaa ühineb Euroopa demokraatlike riikide kaitsepaktiga Hitleri Saksamaa sõjaohu vastu. Londonis ja Pariisis loodeti, et Kremli diktaator Stalin ka Venemaa enesekaitse huvides kaitseplaaniga liitub. 27. mail kui vastava kaitselepingu kavand Molotov'ile Moskvas esitati, siis Molotov protesteeris kahe klausli vastu. Moskva ei soovinud, et neil tuleks arvestada Rahvasteliidu arvamistega ja teiseks ei nõustunud Molotov tingimusega, et Kremlil tuleks konsulteerida teiste lepingu-osalistega kui tekib sõja oht.

Nõuk. Venemaa tahtis vabu käsi Balti riikide osas.

Näitena toodi võimalus, et kui Saksamaa tahab annekteerida Eesti või Läti vabariike ja viimased ei kaitse oma iseseisvust ega kutsu Venemaad omale appi, s.t. eelistaks Saksa okupatsiooni, siis Kremlil ei ole vajadust teiste lepinglastega konsulteerida. Kremli seisukoht oli, et siis on Venemaal „õigus" ise Eesti ja Läti annekteerida.

Kuni 1939. a. sügiseni Inglise ja Prantsuse diplomaadid püüdsid läbirääkimisi jatkata Venemaaga, vastava kokkuleppe saavutamiseks. Moskval olid aga alati uued argumendid sellest põiklemiseks, kuna Stalin oli otsustanud Balti riigid okupeerida.

Juuni algul 1939 USA Suursaatkond Moskvas saatis Washingtoni täiendava teate, et Moskvas asuvate Soome, Eesti ja Läti Saatkondadelt saadud andmetel on nende vabariikide valitsused tõrjuva seisukoha võtnud, ega ole nõus mingi neile peale surutud kaitselepinguga, milles Venemaa on osaline. Oli ka tuvastatud, et Moskva ei ole huvitatud Inglise ja Prantsusmaaga koos taolist lepingut oma põhja-lääne naaberriikidega sõlmima.

Luure andmed kinnitasid, et Kremlil oli kavas omalt poolt Balti riikidele „kaitselepingud" peale suruda ja kui vajalik, siis väe võimuga, kui seda vajalikuks peeti.

28. märtsil 1939 Venemaa esitas Eesti Vabariigi Valitsusele diplomaatilise noodi, milles teatati, et Nõuk. Liit ei saa passiivseks jäädа kui Eesti iseseisvus on ohustatud kas Eesti Vabariigi Valitsuse poolt vabatahtlikult või välise surve („freely or under duress") tõttu. Samas lisati, et Soveti valitsuse huvides on vajalik ära hoida, et keegi teine riik ei saaks poliitilisi, sõjaväelisi ega majanduslikke eesõigusi Eestis. Vajaduse korral on Soveti valitsus valmis kaitsma Eestit taolise „agressiooni" eest, olenemata sellest, kas Eesti valitsus selleks Moskva abi soovib või ei soovi.

7. aprillil Eesti valitsus vastas, et nad ei saa kunagi nõustuda kitsendustega riigi suveräänsuse osas ega ole nõus kunagi jagama ühegi teise riigiga oma neutraalsuse ega iseseisvuse määramist.

USA suursaadik Pariisis (Mr. Bullitt) raporteeris, et Londonis ja Pariisis tõlgendatakse seda Moskva nooti kui Soveti tahet jätta omale otsustamise õigus kunas Soome, Eesti, Läti, Poola või Türgi on „agressiooni" ohus, kuigi nimetatud riigid ei tunne mingit välist ohtu. Samas oleks Inglise ja Prantsusmaa kohustatud Moskvat abistama, kui Nõuk. Liidu valitsus otsustaks mõne neist naaberriikidest okupeerida.

Saadik Bullitt telegrafeeris Washingtoni, et 28. märtsi noot Eesti Vabariigi Valitsusele on Prantsuse peaministri M. E. Daladier'i arvates: „...kõige rabavam (most shocking) diplomaatiline dokument, mida ta kunagi on lugenud."

Samas on informatsioon M. E. Daladier'i kogemustest Soveti valitsusega, kes oli 1934. a. Kremli võimumehi nii palju mõjustanud, et Nõuk. Liit astus 18. septembril 1934 Rahvasteliidu liikmeks. M. Daladier, tookordne Prantsuse välisminister, on teatanud Vene saadikule Prantsusmaal, et kui Nõuk. Liit ei astu Rahvasteliidu liikmeks, siis Prantsusmaa kavatseb Hitleriga kokkuleppele jõuda.

Briti tookordne peaminister Chamberlain oli teiste riikide mõjustusel huvitatud Venemaa kaasatõmbamisest Hitleri Saksamaa agressiooni pidurdamiseks ja oli valmis Moskva soovidele järele andma. Oluliseks teguriks loeti siis ka USA presidendi F. D. Roosevelt'i kindlat Hitleri vastast hoiakut ja abi lubamist Lääne-Euroopa demokraatiatele, kui Hitler tahaks neid rünnata.

Briti suursaadiku USA-s (Sir Ronald Linsay) ja USA välisministri abi Sumner Welles'i 23. juuni 1939 kohtumisest Washingtonis, konversatsiooni memo USA diplomaatiliste dokumentide hulgas vihjab ohule, et kuna parajasti Nõuk. Liidu valitsus koosneb esimest korda ainult suurvenelastest, kui Georgia päritoluga Stalinit mitte hulka arvata, siis on tekkinud oht, et Saksamaa ja Venemaa võivad liidu luua, mis võiks sõja puhkemise põhjustada. Saksa Kindralstaapi arvati seda soovivat. Piduriks loeti vaid Hitlerit, kes Stalinit ja venelasi vihkavat. Samas informeeriti Washingtoni kuuldustest, et Hitler olevat teinud Moskvale erakorraliselt ahvatlevaid pakkumisi, et Stalin ajaks Inglise ja Prantsuse läbirääkimised nurja ja et ulatuslike volitustega Saksa kaubandus-delegatsioon läheb varsti Moskvasse.

Juuni lõpul USA suursaadikud Londonis (Joseph Kennedy) ja Pariisis (Bullitt) olid veendunud, et Hitler alustab sõja Ida-Euroopas kui suvine viljasaak on koristatud. Läänеriigid lootsid, et Hitler ei julge sõda alustada kui Inglismaa ja Prantsusmaa näitaks, et nad on absoluutselt kindlalt valmis sõdima koos poolakatega kui Hitler Poolale kallale tungida kavatseb. Ka loodeti, et USA oma neutraalsuse poliitikast loobub ja liitlasi Hitleri vastu sõjamaterjalidega toetab.

Briti diplomaadid olid valmis kõiki Moskva soove rahuldama, selleks et Venemaad oma liitlaseks saada. Prantslased olid aga ettevaatlikumad Venemaa osas. Soovitati Inglismaale enne kindlaks teha, millises ulatuses venelased on valmis sõjaliselt kaasa aitama, enne kui Kremli poliitilisi nõudmisi rahuldada.

Balti riikide saadikud Moskvas usaldasid Inglismaad rohkem ja kahtlesid Prantsusmaas, et see võiks Balti riikide loovutamisega Venemaale kergemini nõustuda.

(Järgneb)

Iga uus tellija aitab kaasa sisuka-male ajalehele.

Londonis toimunud Euroopa lätlaste neljandast üldlaulupeost osa võtjaid kogunevad St. Paul Cathedral'i ökumeenilisele jumalateenistusele, millest võttis osa ka Cantebury peapiiskop ja läti peapiiskop Torontost.

Foto — Raoul Laev

EESTI VABARIIGI ESINDAJA TERVITAS LÄTLASTE LAULUPEOL LONDONIS

LONDON — Juuli lõpus siin peetud 4. Euroopa Lätlaste Üldlaulupeo avamisel oli üheks esimeseks tervitajaks Eesti Vabariigi esindaja peakonsul Ernst Jaakson, kes meenutades kahe naaberrahva ühist saatust ja kutsus koostööle ühises vabadusvõitluses. Lätikeeles ta soovis laulupeole head kordaminekut.

Lätlased, kelle tegevus maapaos kulgeb umbes sama rada nagu meil, paistavad silma oma suuürituстega. Turistidele jagatavas „London Week'is" oli tähelepanu juhitud nende laulupeole, mis tõi kokku tuhandeid lätlasi, kellede rahvariideis gruppe oli näha liikumas Inglismaa pealinna tänavatel. Ürituste läbiviimiseks oli valitud üldtuntud kohad nagu Royal Albert Hall, kus toimus ühendkooride kontsert ja St. Pauls Cathedral, kus peeti ökumeeniline jumalateenistus, millest võttis osa ka Cantebury peapiiskop, kelle saatjaks oli läti peapiiskop Torontost. Suurürituse avaaktus toimus parlamendihoone läheduses asuvas Central Hall'is, mis asub Londoni ühes keskpunktis ja lõpupidu Wembley staadionil. Mitmekesiste ürituste hulgas laulupeo raames oli ka „Noorte hommik", noorte talentide õhtu, Bostoni läti teatri etendus moodsa London Theatre laval jne.

Muusikaala üldjuhiks oli eestlastele tuntud Alberts Jerums, kes Tartut mälestab oma üliõpilaspäevilt, valdab eesti keelt hästi ja juhatab Londoni Eesti Naiskoori ja teisi eesti koore Inglismaal.

Lõuna-Florida eestlastele

Lõuna-Florida Eestlaste Koondise juhatus palub kõigil neil eestlastel kontakt võtta mõne juhatuse liikmega, kes on huvitatud meie kiriku ja surnuaia küsimustest, laulukoorist, teatrist või rahvatantsust.

Eriti palume registreerida meie noori, kes on võimelised või soovivad millegiga esineda. Ka neid noori, kes on huvitatud seltskondlikust tööst osa võtma, vaatamata sellele, kas oskab eesti keelt või mitte.

Kirjad palume saata: Lõuna-Florida Eestlaste Koondis, Box 4714 Ft. Lauderdale, Florida 33338. Tel. 463-5861.

JUHATUS

GOEBBELS KAHTLUSTAS BALTISAKSLASI

Rahvussotsialistliku Saksamaa propagandaministeeriumi arhiivist on leitud huvitav kiri. Sellest selgub, et propagandaminister Joseph Goebbels on teinud 1943-nda aasta lõpul korralduse, mille järgi tema ministeeriumist tõrjutakse välja kõik baltisakslased. Ei ole teada, mis on selle dokumendi põhjustanud. Samuti ei teata, millised tagajärjed sel olid. Kirja avaldab äsjailmunud BALTISCHE BRIEFE (nr. 7-1977).

Ühe rahvagrupi diskrimineerimine on tüüpiline rahvussotsialismile. Teataval määral koomilise kõrvalmaigu saab juhtum kirja läbi, mille üks ministeeriumi ametnikke, dr. Taubert, on Goebbelsi kirja selgitamiseks ja pehmendamiseks välja saatnud.

Kirjas selgitatakse kõigepealt, kes baltlased on:

Need kuuluvad Eesti ja Läti saksa soost aadli ja kõrgema kodanluse hulka ja on tihti kommunistide vastu võidelnud. Baltlasi on ka „iseloomustatud": ülbe olek, väike töötahe, tihti esinev keisritruudus või üldiselt reaktsionäärne ilmavaade, kokkukuulumine rahvusvahelise aristokraatiaga ja teatav dekadentsus — aga ka sõdurlik mõtlemine ja isiklikult hea käitumine.

Baltlaste hulgast arvatakse selle kommentaari põhjal maha kõik, kes on olnud „vastuvõtlikud uuendustele, mis hiljem suundus rahvussotsialistlikuks liikumiseks".

Härra minister olevat oma korralduses mõelnud ainult teatavate iseloomujoontega baltlasi — mitte tervet rahvagruppi. Too rahvagrupp olevat täiesti võrdne teistega, mis puutub riigitruudusse ja talupoegluku ning linnalisse kultuuri.

Kirja saatja dr. Eberhard Taubert palub kõiki propagandaministeeriumi ida-osakonna ametnikke, kui tegemist on balti ametnikega, temaga kontakti astuda.

Nii Goebbelsi korraldus kui seda kommenteeriv kiri on näited rahvussotsialistliku Saksamaa bürokraatlikust eluvõõrusest — tegeledes Teise Maailmasõja lõpupoole, kui Saksamaa kaotus silmnähtavalt lähenes, selliste „rassiküsimustega". (EPL)

Hiina valis uue juhi

Hiina kommunistliku partei 11-s kongress Pekingis valis Hua Kuo-fengi Mao järeltulijaks. Samas mõisteti hukka Mao lesk Chiang Ching ja tema kolm poliitilist trabanti nn. neljaliikmeline gängsteri grupp, kes olevat valestitõlgitsenud ja rakendanud Mao õpetusi.

48 tundi enne USA välisminister Cyrus Vance saabumist publitseeriti Hiinas Hua deklaratsioon, et N. Liit ja USA põhjustavad oma poliitikaga uue maailmasõja. Hua kutsus Hiina rahvast üles võitlema nende kahe suurvõimu sõjaässituste vastu. Sellega on C. Vance väljavaated uue koostöö alustamiseks Hiinaga kesised.

Peace Bridge'i kirjamargid

(CANADIAN SCENE) — Kanada ja Ühendriigid on jõudnud kokkuleppele, et nad annavad Peace Bridge'i (Rahu sild) 50. aasta juubeli tähistamiseks välja erilised kirjamargid. Sild avati 1927. aasta augustis ning see ühendab Fort Erie (Ontarios) Buffaloga (New Yorgis). Kanada 12-cendilisel juubelimargil on kujutatud silla keskmine kaar. Ühendriikides välja antav juubelimark on 13-cendiline, kuna Ameerikas on postitariifid kõrgemad. Mõlemad kirjamargid antakse välja 4. septembril.

Kõlblusprokurör kaotas protsessi

Hiljuti määratud kõlblusprotsessi-de prokurör Toomas Ounapuu kaotas protsessi kahe naise vastu, kes Sheraton Centres kahele politseiagendile pakkusid seksi.

Kohtunik Graham leidis, et ka naistel on õigus viibida restoranis ja kõnetada mehi ja niikaua, kui nad ei valmista tüli, ei saa neid karistada.

Kahe rassi poliitika vastane konverents

Lagoses, Nigeerias toimub rahvusvahelise ulatusega konverents 68 riigi osavõtul, kus Liitunud rahvaste organisatsiooni patronaashi all koordineeritakse võitlust Lõuna-Aafrika ja Numibia kahe rassi poliitika hävitamiseks. Konverentsi avas LRO peasekretär Kurt Waldheim. USA-d esindas konverentsil neegrist LRO saadik A. Young.

Samal ajal teatas L-Aafrika peaminister, et praegu on käigus uus plaan, mille järele L-Aafrika 4,3 miljoni valgele, 750.000-de indialasele ja 2,5 milj. segaverelisele moodustatakse eraldi parlamendid. Praegu ei ole ette nähtud võimu üleandmist L-Aafrika 18 miljonile mustale.

Lõuna-Florida Eestlaste Koondis

Kauakestnud ettevalmistuste ja läbirääkimiste tulemusena asutati 11. juunil 1977 Lõuna-Florida Eestlaste Koondis. Koondis algas tegevust oma põhikirja alusel, püüdes koondada kõiki Floridas alaliselt või ajutiselt elavaid eestlasi ja töötada koos teiste eesti organisatsioonidega. Koondise sihiks on kanda edasi eestlust ja eesti kultuuri, võtta osa siinse maa ja osariigi poliitilisest elust, astuda välja Eesti maa ja rahva kaitseks, koostöös Eesti Rahvuskomiteega ja abistada siinseid eestlasi võimaluste piirides, kui keegi abi vajab.

Florida Eestlaste Koondis ei ole üleöö tekkinud organisatsioon, vaid kasvas välja Fort Lauderdali ja selle ümbruse seltskondlikust tegevusest. Selle ajutise grupi tegevus laienes niivõrd suureks, et oli tarvis kutsuda ellu uus organisatsioon.

Koondis on suve jooksul asunud korraldama siinset usu ja kiriku küsimust. Kontakt on võetud õpetaja Priit Rebasega, kes on annud oma nõusoleku pidada korralisi jumalateenistusi siinsetele eestlastele. Läbirääkimised on käimas missuguses kirikus need toimuvad. Samuti on läbirääkimised käimas, kas on võimalus asutada oma eestlaste osa mõnda surnuaeda, kus saaks maetud ainult eestlased. See annaks eelise, et edaspidi saaksime korraldada surnuaia pühi, mälestades oma kadunuid.

Ka on kavas siinsest lauluansamblist moodustada laulukoor ja ellu kutsuda rahvatantsu rühm. Peamised üritused kavatsetakse läbi viia Hollywoodis, mis oleks keskne asukoht kõigile.

Teated Koondise tegevusest saadetakse ringkirjas ja kutsete näol kõigile Koondise liikmetele. Samuti teatatakse võimaluste piirides ajalehtede kaudu.

Koondise ajutisse juhatusse valiti: esimees H. Hinno, abiesimehed A. Põldmets, P. Kaur, sekretär E. Luning, laekur H. Jansen, abisekretär E. Totsas, pidude korraldus I. Maldur.

Kirjavahetuse aadress: Lõuna-Florida Eestlaste Koondis, Estonian National Association, Box 4714, Fort Lauderdale Florida 33338, U.S.A.

Kiire iseloomuga kirjad palume saata: esimehe Harald Hinno aadressil: 336 N. Birch Rd. Apt. 7G, Fort Lauderdale FLA 33304 U.S.A. Telefon (305) 463-5861.

Juhatus

EI
MINGIT
KOMPROMISSI
KOMMUNISTIDEGA
K. Päts — 1918.

EESTI KINNISVARADE VAHENDUS
UNO MANKIN
Toronto Real Estate Board'i liige
Oleme kolinud UUS AADRESS ON: 2670 A. YONGE ST.
Sissekäik Lytton Blvd-ilt.
Tel. 487-4477.
Kodus Tel. HI 7-2017
Sõbralik ja õiglane teenimine.

YOUR Independent Insurance AGENT "SERVES YOU FIRST"
H. KIRIK INSURANCE AGENCY
23 WESTMORE DR.
SUITE 404, REXDALE,
Ont. M9V 3Y7 — Tel. 745-4622

Eestlaste ajaleht „MEIE ELU" levib üle kogu maailma, kus asub eestlasi. — Tellige ja lugege „MEIE ELU". — Nõudke „MEIE ELU" proovinumbreid. — „MEIE ELU" tellimishinnad:

Kanadas: 1 a. $22.00, 6 k. $12.00, 3 k. $8.00. USA-sse: 1 a. 23.00, 6 k. $12.50, 3 k. $8.50. Ülemeremaadesse: 1 a. $26.00, 6 k. $14.50, 3 k. $9.00. Kiri- ja lennuposti lisa: Kanadas ja USA-s: 1 a. $11.50, 6 k. $5.75. Ülemeremaadesse: 1 a. 23.50, 6 k. $11.75.

„MEIE ELU" TALITUS
958 Broadview Ave., Toronto, Ont. M4K 2R6, Canada

Tellimiskupong:

Palun saatke minule „Meie Elu" ..... kuuks.

Tellimisraha siinjuures .....
(Tshekiga, panga rahakaardiga, posti rahakaardiga).

Nimi: .....

Postiaadress: .....

Kuupäev .....

.....
(Allkiri)

JÕEKÄÄRU SUVEKODUS LANGETATI LIPUD

Möödunud laupäeval langetati Jõekäärul Suvekodu lipud, seekord juba 24-dat korda.

Reede õhtul toimus ball kus valiti Suvekodu tänavune kuninganna ja prints.

Suvekuningannaks valiti A. Niitenberg ja printsiks A. Vasila. Pühapäeva hommikul hakkas juba varakult asjade pakkimine, et õigeks ajaks valmis saada kui sõidutajad kohale tulevad.

Kell 12 päeval kogunes arvukas noorte pere, koos suvekodu personaliga lippude väljakule, kus neid ootasid vanemad ning rohkesti noortesõpru, et kaasa elada suvekodu lõpptseremoniale ja lippude langetamisele.

Suvekodu juhataja Jüri Laansoo omas sõnavõtus tänas kõiki kes suvekodu hüvangule on kaasa aidanud ning jagas välja auhinnad. Parim noor naisujuja Valja Reinsalu, parem noor meesujuja Nils Norheim. Parem meesujuja Hillar Heine ja parem naisujuja Christina Greenbaum. Parem naissportlane Juta Metsala ja parem meessportlane Martin Toomes.

Eeskujulikumad kasvandikud olid Tarede järjekorras — vanemad tüdrukud Taali Rooneem, van. poisid: Marcus Silmberg, keskm. tüdrukud Liisa Vähi, keskm. p. Karl Konze, suured tr. Riina Niit, suured poisid Martin Toomes.

Paremad eestikeele rääkijad: väikesed tr. Urve Voitk, v.p. Heikki Altosaar, keskm. tr. Ingrid Cveney, keskm. p. Erik Valter, suured tr. Leelo Valdsaar, suured p. Enn Kiudorf.

Spordivõistluste auhindu jagas Jõekääru spordijuht ja treener Robert Kivil. Auhindu said järgmised: 11—12 astased: 400 m jooks — Juta Metsala aeg 1.18,2 (eelmine rekord 1.25,9). Pesapall — 7—8 aastastele Linda Varve 25 m 13 cm. (21 m 85 cm), kõrgushüpe 7—8. a. Valja Reinsalu 103 cm. (100 cm), kõrgushüpe 13—14 a. Hillar Heine 163 cm (156 cm), 400 m. jooks 13—14 a. Ingrid

Suvekodu juhataja Jüri Laansoo oma „varandusega" koduteele asumas.
Foto — J. Säägi

Mandra 1,23,8 (1.23,4) Kõrgushüppe rekord oli püsinud Jõekäärul 20 aastat.

Paarematele laskuritele ja Kalevipoja tundjatele jagas auhindu nende alade õpetaja ja instruktor E. Ruberg. Laskmises CL märklaud. 1. Liisa Vähi 100-st võimalikust 100 (nendest 6 südamikus), 1. Erik Nippak 100-st 100 (7 südamikus), 1. Mikk Mölder 100-st 100 (6 süd.), 1. Karin Rüütelmann 100-st 100 (6 süd.), 2. Christina Greenbaum 100-st 100 (6 südm.), 3. Leelo Valdsaar 100-st 100 (4 südm.). Keskmised tüdrukud: 1. Liisa Vähi 100-st 100 (4 südm.), 2. Silvi Pirn 100-st 100 ja 3. Ruth Küng 96 100-st. Toomas Kori 97 — 100-st ja Rein Taul 95 — 100-st.

Kanada kadettide laskmises poolkuu märklauale olid paremad: 1. Mikk Mölder, 2. Andrus Vasila ja 3. Martin Toomes.

Parimad Kalevipoja teadjad olid: Piia Metsala, Silvi Pirn, Tenno Andra, Tuula Hopp, Juta Metsala, Merike Lainevool ja palju teisi. Kõige noorem neist oli 5-aastane Ivo Salmre. Nagu E. Ruberg mainis tundsid Kalevipoja vastu suurt huvi eriti noored ja keskmised poisid-tüdrukud ja auhinda väääriksid neist veel mitmed.

Laskmas tuli tänavu käia Uxbridge keskkooli laskerajal sest Jõekäärul ja selle ümbruses on laskmine keelatud.

Pärast auhindade välja jagamist pöördus laste ja nende vanemate poole Naisseltsi esinaine Helju Noovek, kes ütles muuhulgas:

„Kogunedes käesoleva suve viimasele lippude langetamisele, võime tänutundes tagasi vaadata hästi tehtud ning kordaläinud tööle. Nagu iga ettevõtte juures on oma mured, äpardused ja ka rõõmud, nii on ka meil neid olnud. Meie oleme neist siiski üle saanud ning kõik on hästi ja üle ootuste korda läinud. Meie võime siit lahkuda rõõmsa meelega ja rahuldustundega, kaasa viies unustamata mälestusi sellest ilusast suvest.

Tuleval aastal pühitseme 25-ndat Jõekääru sünnipäeva järgmise aasta suvekodu algusega.

Teile, armsad lapsed soovin Jõekääru Suvekodu korraldajate nimel head edu kooli töös ning head talvist kooliaega. Lastevanematele kuulub meie tänu, et olete oma lapsi meie hoolde usaldanud, tänu neile kes on aidanud kaasa Jõekääru hoonete ja ümbruse korrastamisel. Meie sooviks ja palveks on, et teie sama ka edaspidi teeksite. Kaasa aidates Jõekäärut ikka ilusamaks ja paremaks teha teie lastele."

Esinaine avaldas tänu ja kiitust järgmistele: Suvekodu juhataja Jüri Laansoole kes on alati oma sõbraliku koostöö ja positiivsete vaadetega suvekodu raskemad nädalad hästi juhatanud. Ants Sulev kes oli suvekodu juhataks kolmel esimesel nädalal, kasvatajad, abikasvatajad, suvekodu õde Aive Salmre ja Reet Roos, Endel Ruberg ja Vally Rägo, Regan Pallandi, perenaine Maimo Varik, kellel täitus 15 suve Jõekääru Laste Suvekodu kasvandike kõhumurede eest hoolitsemisel ja köögiabilisel. Edasi kuulub tänu Johannes Säägile, kes on palju ilusaid pilte valmistanud, neid ajalehtedele saatnud ja palju Jõekääru tegevusest ja uudistest kirjutanud.

Lõpuks tänas esinaine juhatuse nimel veel väsimatuid abilisi kes aasta ringi on abiks olnud: Ly Rannala, Elmar Pintson, Rein Rannala, Josep Engso, Arnold Potisepp, Elmar Potsepp, Valter Schaer, Alex Demidov. Nad on — nagu üks noor lausus — kõik Jõekääru haldjad, kes paljud vead üle-öö ära parandavad."

Lõpuks jagati tegelastele mälestusesemeid ning iga üks sai ka punase nelgiõie.

Soojade sõnadega pöördus laste poole E. Ruberg ja pidas lõpupalve. Seejärele kõlas suvekodu juhatajalt käsklus: „Püsti, valvel, lippurid kohtadele! Lipud langetati laulu „Hoia Jumal Eestit" saatel. Seejärele hakkas rivi liikuma peamaja poole, mille ees langetati Jõekääru lipp.

Pärast einet söögisaalis mindi taredesse, kus algasid hüvastijätud. Oli siblimist ja pisaraid.

J. Sgi

Jõekääru Suvekodus oli lahkumispäev. Paremaid laskureid ja Kalevipoja tundjaid hindas instruktor E. Ruberg. All — grupp kasvandikke lahkumisjuttu puhumas.
Foto — J. Säägi

Meelaat Toronto lähedal

Toronto piirkonna mesinike ühing, kuhu kuulub umbes sada mesilastepidajat Suur-Toronto piirkonnast, korraldab pühapäeval, 11. sept. oma kolmanda igaaastase meelaada „Hockley Honey Fair", kus on müügil naturaalmesi, kärjemesi, kärjevaha ja muud. Tänavu on uudiseks meemüük naelaviisi, milleks tuleks kaasa võtta oma anum. Tutvustatakse mesilastepidamist, näidatakse taresid ja välja on pandud ka vanaaegseid mesilastepidamise vahendeid.

Sõita mööda Airport Road'i põhjapoole, mööda Mono Mills'ist (maantee 9) kuni Hockley Road'ini, pöörata läände ja sõita 2 miili.

Informatsiooniks helistada: tel. 534-0563.

Seitse päeva päikest . . .

Vikingi merelipkonna poisid nautisid nädal aega päikesepaistelist ilma ja purjetamist Brightoni lähedal Roose talus, järve ääres salunuka sees. Looduslikult väga ilus koht, järv umbes viis miili pikk ja miil lai ning peagu alaline lääne tuul soodustas poistele head purjetamist. Laagri kava erines tavalisest skautlaagrist sellega, et täpset ajalist äratust ega öörahu ei olnud, mida ei olnud vajagi kuna päevane päike ja tuul väsitas poisid ja asendas parimagi unerohu. Poiste kohustusteks oli laagriplatsi korrashoid ja söögi tegemine, ülejäänud aeg oli purjetamiseks ja ujumiseks. Lahke pererahva loaga saime ka igal teisel päeval sauna. Meie igapäevasele toidule tõid värsket lisaks pr. Sillart, hrd. Kasekamp ja Leivat. Merelaager „Neptun'i" juhiks oli meie meister-purjetaja Mark Saar, kelle abi ja õpetusega nii mitugi poissi edutati suurema purjekaga sõitmiseks.

Paaril õhtul toimunud lõkkel veetsid meiega koos lõbusaid tunde ümbruskonna kaasmaalased. Nädal möödus kaunis kiiresti ja saabuski päev koju sõiduks koos vihmasajuga. Parema mereskaudi karika, laagris, teenis endale Juhan Lindau. Tahaksime oma suurimad tänud ütelda Roose talu elanikele, kes meid nii lahkelt vastu võtsid ja täname juba ette perekond Leivat'it, kes enda talu ja rannaääre meile lubasid kasutamiseks järgmiseks merelaagriks.

Arni

IMMIGRATSIOONIMINISTRI LÄKITUS ETNILISELE MEEDIALE

(CANADIAN SCENE) — Uus immigratsiooniseadus (Bill C-24) võeti Kanada parlamendi alamkojas kolmandal lugemisel vastu 25. juulil, 1977. See vajab veel senati kinnitust ja kuninglikku nõusolekut. Üks päev pärast seda kui alamkoda võttis vastu Bill C-24, saatis tööjõu ja immigratsiooniminister Bud Cullen etnilisele meediale allpool toodud läkituse.

Bill on Kanada immigratsiooni seadustes pöördepunktiks. Esmakordselt on seaduses kindlaks määratud sellised põhilised printsiibid nagu diskrimineerimisest hoidumine, perekondade ühendamine, inimlikud seisukohad ning Kanada majanduslike, sotsiaalsete, demograafiliste ja kultuuriliste eesmärkide viljelemine.

Seaduses on kõrvaldatud endises seaduses esinenud ebaõiglused nagu ranged eeskirjad langetõve ja teiste haiguste all kannatajate vastu. See lähendab seda, et sajad inimesed, kes seni Kanadas elasid ministri eriloal, saavad silmapilkselt maandunud immigrandi staatuse ja kiirendatud korras kodakondsuse.

Tagatiste andmisele baseeruv kategooria on nüüd asendatud perekondliku printsiibiga ning Kanada kodanikud võivad anda tagatisi paljudele sugulastele, kaasaarvatud alla 60-aastased vanemad.

Samal ajal on uutes eeskirjades endine määratud klass säilitatud ning need sugulased, kes on eelistatud praeguse seaduse järgi, saavad samade soodustuste osaliseks uues seaduses.

Uues seaduses on tarvitusele võetud olulisi abinõusid, et kaitsta Kanadat organiseeritud kuritegevuse ja terroristide vastu. Samal ajal aga rakendatakse Kanadast väljasaatmisel vähem drastilisi mooduseid kui seda on deporteerimine ning need võimaldavad Kanadasse tagasi tulla isikutel, kes ei ole sooritanud raskeid kuritegusid.

Seaduses kinnitatakse esmakordselt, et Kanada on võtnud endale kohustused Liitunud Rahvaste Organisatsiooni Convention and Protocol on Refugees alusel. See võimaldab põgenike suhtes eriselektsiooni ning annab isikutele, kes taotlevad põgeniku staatust, seaduse alusel kaitse.

Seaduses säilitatakse Immigration Appeal Board'i praegune iseseisvus ja jurisdiktsioon. Need isikud, kes vana seaduse järele võisid apelleerida Board'ile deporteerimise otsuse vastu, võivad seda teha ka uue seaduse alusel.

Seadus nõuab, et minister teeb igal aastal pärast provintsidega ja vastavate asutustega nõupidamist teatavaks immigrantide arvu teatava perioodi kestel.

Uus seadus on progressiivne ja painduv. Selles leidub sadade organisatsioonide ja üksikisikute seisukohti, kaasaarvatud etnilised grupid. Seadus taotleb kindlalt selget, ausat ja diskrimineerimisest hoiduvat suhtumist immigratsioonisse. Ma usun, et see seadus teenib meid hästi järgnevatel aastatel.

Saarlaste Ühing korraldab ühise väljasõidu

Jõekäärule 27. ja 28. augustil. Meil on kasutada T. E. Naisseltsi maa-ala ja peahoone. Kogunemine on kell 12 päeval. Eeskavalise osa moodustame kohapeal teie kõikide ühisel kaasabil. Tulge ja tooge kaasa enda sõbrad ja hea meeleolu, et ühiselt koos veeta ühe ilusa nädala lõpu.

Meeleolu eest hoolitsevad meie noorema generatsiooni rahvapillimehed. Kavas on ka loterii ja väikene kohvilaud koos suupistetega. Vihmase ilma puhul toimub koosviibimine peahoones.

Kohtume Jõekäärul!

Saarlaste Ühing

Stratford planeerib laiendamist

(CANADIAN SCENE) — Stratfordi teatripidustuste nõukogu on andnud nõusoleku 20 miljoni dollari suuruse programmi rakendamiseks, mille eesmärgiks on välja arendada kanada talente ning hoida neid Kanadas. Plaani koostas pidustuste kunstiline juht Robin Phillips ning selle olulisemaks osaks on kavatsus anda näitlejatele ja lavastajatele kolme aastaseid lepinguid, millega luuakse pidustustele ja seal esinejatele teatud stabiilsus. Näitekirjanikkudele on ette nähtud kahe-aastane programm, mille raamides tiivustatakse uute näidendite kirjutamist ja sobivate romaanide dramatiseerimist Stratfordi lavale. Plaani kõige kaugeleulatavamaks eesmärgiks on teatrikooli ja eksperimentaalteatri rajamine, kus näitlejad, näitejuhid, dekoraatorid ja lavastajad saavad oma treeningu. Plaani raamidesse kuulub ka TV ja kino stuudio, kus jäädvustatakse Stratfordi lavastused filmidena mujale saatmiseks. Robin Phillips kinnitab, et ükski teater ei ole täiuslik enne kui ta ei kontrolli oma struktuuri ulatuses kõiki teatrielu faase, alustades treeninguga ja lõpetades lavastamisega. Teatri dramaturgiks on eestlane Ürjo Kareda.

KULTUURILINE VABADUS ÕNNISTUSEKS KANADALE

MARCUS VAN STEEN

(CANADIAN SCENE) — Kanadas elavad inimesed, kes naudivad siinset mitmekultuurilist õhkkonda, unustavad sageli, et teistes maades on olukord sageli hoopis teistsugune. Siin tundub nii loomulikuna, et inimesed elavad elu omal viisil, nautides oma keeli ja kultuure ning neile tundub see häirivana kui mõnes riigis, eriti N. Liidus, suhtutakse sellesse elustiili kui kuriteosse riigi vastu ning inimesed saavad raskete karistuste osaliseks.

Võtame näiteks ukraina patrioodi Sviatoslav Karavansky loo. See mees on praegu 56-aastane kuid ta on ligemale poole oma eluajast veetnud nõukogude vanglates. Odessas sündinud ukraina poeet ja patrioot Karavansky propageerib energiliselt ukraina natsionalismi ning ametivõimud tõstsid temast lahti saamiseks tema vastu süüdistuse, et ta on Teise Maailmasõja ajal sakslastega koos töötanud, mille eest ta mõisteti 25 aastaks vangi. Ta kandis sellest karistusest 16 aastat ning sai 1960. aastal vabaks.

Vanglas viibimise ajal puutus ta kokku paljude vähemusgruppidesse kuuluvate vangidega, kes olid saanud karistada selle eest, et nad võitlesid venestamise vastu. Vanglast vabanemisel hakkas ta ägedalt protesteerima ukraina rahvusliku kultuuri hävitamise vastu. Ta saatis kirju ka Poola, Rumeenia, Tshehhoslovakkia ja Jugoslaavia kommunistlikkudele parteidele, mõistes hukka kommunistide poliitika vähemusrahvuste suhtes.

Kui ta pööras Ukraina peaprokuröri poole nõudmisega, et see võtaks vastutusele Ukraina haridusministri ukraina keele vastu diskrimineerimise pärast, mis on vastuolus nõukogude põhiseadusega, siis arreteeriti ta uuesti, Ta mõisteti süüdi „nõukogude vastase agitatsiooni ja propaganda tegemises" ning teda karistati 15-aastase vangistusega.

Sviatoslav Karavansky ei pääse vangist enne 1980. aastat. Siis on ta 60 aastat vana ning on veetnud 31 aastat vangis selle eest, et ta on nõudnud vabadust rääkida, kirjutada ja lugeda ukraina keeles. Ning sealjuures tuleb meeles pidada, et see ei ole ainulaadne selline juhus.

IMMIGRANDID EHITAVAD TUGEVA KANADA

MARCUS VAN STEEN

(CANADIAN SCENE) — Torontos asuva Ryerson Polytechnical Institute'i kaks professorit on üles tõstnud muudatuste tegemise föderaalse süsteemi isikulises koosseisus, mis on vajalik arvestades pärastsõjaaegse suure immigratsiooniga. Professorid dr. Donald Gyallay ja dr. George Korey esitasid oma seisukohad kirjalikult organisatsioonile Canadian Society for the Comparative Study of Civilizations.

Kaks doktorit kinnitavad, et suur immigrantide sissevool on nõrgestanud põhilist inglise-prantsuse struktuuri Kanadas, mis eksisteeris 1867. aastal konföderatsiooni loomise ajal. Kuid see immigrantide saabumine ei ole nõrgestanud Kanadat. Dr Gyallay ja dr. Korey väidavad, et olukord on hoopis vastupidine, kuna immigrandid erinevatest rahvusgruppidest valisid oma kodumaaks vaba ja tugeva Kanada ning nad on huvitatud, et Kanada sellisena püsiks.

Immigrantide poolt Kanadasse toodud jõudude ära kasutamiseks teevad mõlemad professorid ettepaneku, et föderaalvalitsus peaks osutama rohkem tähelepanu kohalikele piirkondlikele huvidele. Etnilistel gruppidel peaks olema võimalusi oma seisukohti esitada, võibolla oleks seda võimalik teha ümberkujundatud senatis, kus etnilistel gruppidel on oma esindajad. Ettepanekus soovitatakse ka eriliste abinõude tarvitusele võtmist, et kindlustada prantsuse kanadlaste rahvuslikku ja kultuurilist eksistentsi.

Mõlemad õppejõud kriipsutavad alla, et Kanada peab arvestama tänapäeva realiteetidega ning teatud kontsessioonide tegemine etnilistele gruppidele ei nõrgesta konföderatsiooni. Just vastupidiselt, väidavad ettepaneku tegijad, ümberkujundatud Kanada kujuneb palju tugevamaks rahvuseks, kuna sellega antakse võimalused kõigile erinevatele rahvusgruppidele konstruktiivselt kaasa töötada maa hüvanguks.

Ühisreisid uuskanadlastele

(CANADIAN SCENE) — Torontos tegutsev Cosmopolitan Club korraldab käesoleval suvel terve rea suviseid väljasõite, mis võimaldab uuskanadalastel tutvuneda Kanada suure territooriumiga. Tüüpiline üks sellistest väljasõitudest on ühepäevane reis 28. augustil, mille kestel külastatakse Leacock'i maja Orillias ja peetakse piknikut Couchiching Beach pargis. Labour Day pikal nädalalõpul on kavas suurem ringreis, kuna kolme päeva kestel tahetakse külastada Nipisingi järve ja French'i jõge. Informatsiooniks tuleb helistada Mrs. Olga Storian'ile, telefon 656-8888.

Cantate Domino lauluharjutused

algavad 6. septembril kell 8 õhtul Peetri kiriku suures saalis. Juhatab Charles Kipper. Lauluhuvilisi palume ühineda Cantate Domino ridadega.

Juhatus

„Church of Scientology" spiooniorganisatsioon?

FBI, USA riigipolitsei uurimisasutis on avastanud, et üks kirikutest ja nimelt „Scientology" kirik, millel rohkesti kogudusi ka Kanadas, tegeleb USA vastase spioneerimisega. Valve alla võeti üks juhikohal olev selle org. tegelane Michael Meisner ja tema kaudu avastati tuhandeid riigiasutistest kõrvaldatud dokumente. Sellel kirikul on üle 3 miljoni liikme. Selle Kanada peakorter asub Avenue Rd.-il ja Kanada esindajaks on R. Warner, kes märkis, et spioneerimises süüdistatud organisatsioon tegeleb praktiliselt ülemaailmselt riikides korruptsiooni vastu võitlemisega. FBI jätab märkimata, kelle kasuks see kirik spioneeris. Teatavasti kuulusid president R. Nixoni lähemad abilised J. Haldeman ja J. Ehrichman selle kiriku liikmeskonda ja nende „plumberite" asutus tegeles ka teatavasti taoliste ülesannetega. Nad maandusid aga kõik vanglas ja USA valitsevates ringkondades valitseb nende vastu suur viha. Nende süüdistajad on aga enamik pahempoolsed ja radikaalsed elemendid.

Vene tsirkus Kanadas

Moskva tsirkus esineb 55 korda seitsmes Kanada suuremas linnas alates 21. septembrist. Tsirkuse ringreisi Kanadas korraldab Montreal Forum Inc. ja Torontos tegutsev CANTOUR. Esmakordselt käis sama tsirkus Kanadas 1963. a. Nüüd lubatakse pakkuda eriti hea kava Nõukogude Vene 60. aastapäeva puhul ja aeg on valitud nii, et tsirkus läheb üle piiri USA-sse just oktoobrirevolutsiooni aastapäeval.

„Vabariigi laps" käis Rootsis

Göteborgis ja Stokholmis viibisid sugulastel ja tuttavatel külas abielupaar Arthur ja Kiira Sinivee — mees merekapten, kes Eestist lahkus a. 1939, abikaasa varem üldiselt tuntud ajakirjanduse kaudu kui „Vabariigi laps". Pr. Kiira Sinivee, n-na Toom, sündis nimelt Pärnus hetkel, kui seal välja kuulutati Eesti Vabariik — manifest loeti Endla teatri rõdult ette 23. veebruaril 1918. „Vabariigi lapsena" andis valitsus talle hiljem m.h. prii kooli.

Abielupaar elab praegu väikelinnas Muskekonis Michigani osariigis. Arthur Sinivee jäi peatuma sinna pärast seda, kui ta oli 26 aastat sõitnud sisevete laevades. Nagu ta jutustab, lahkus ta kodumaalt 22. septembril 1939, sõites Kalevipoja pardal Stokholmi, et siit Norra kaudu asuda eesti laevale. Sõja ajal sõitis ta ka rootsi ja USA laevades, asudes USA-sse elama a. 1942.

— Mul oli sõja ajal palju õnne. Paljud neist laevadest, kus ma sõitsin, lasti põhja pärast minu lahkumist uutele laevadele, jutustab Arthur Sinivee. Teda saatnud õnne hulka loeb ta ka kohtamist oma praeguse abikaasaga, „Vabariigi lapsega".

Muskekonis ei elanud nimelt teisi eestlasi. Kiira Toomi vanemad, end. Pärnu raamatukaupluse pidajad, said käenduse Saksamaalt USA-sse asumisel just Muskekonist ja nii sattus perekond samasse linna Arthur Siniveega. Tutvumisele järgnes abielu.

Kiira Toom-Sinivee käis koolis Tallinnas H. Kubu tütarlaste eragümnaasiumis. (EPL)

K. VÕIVIK

PUNANE VARI MUSTA MANDRI KOHAL

Ökoloogiline roim Niiluse orus

4.

Kui töö Assuani (Aswani) projekti kallal veel käimas oli, ei kujutanud ükski asjaosalistest ette, millise probleemide uputuse Niiluse voogude kammistamine kaasa toob.

Kaugest minevikust saadik on Niilus olnud Egiptuse eluallikaks. Muiste, aastat 5000 tagasi valisid Niiluse oru elanikud igal aastal välja ühe kauni neitsi ja heitsid ta augusti kuul jõe voogudesse Niiluse jumala, Hapi meeleheaks, et see jälle oma pruunjate vetega uueks looks nende suivses põuas paatunud põllud. Niiluse iga-aastane uputus oli üks oivalisimaid imetegusid, milles looduse ökoloogiline tasakaal ilmsiks tuli.

Iga aasta, kui Niilus jälle oma kallaste vahele oli tagasi tõmbunud, oli ta maha jätnud sadakolmkümmend miljonit tonni maad-viljastavat muda, mille tõttu Niiluse org oli põllumajanduslik imede maa. Kuigi Niiluse üleujutused polnud igal aastal ühesugused, voolas aasta keskmiselt umbes kolmsada miljardit kantmeetmeetrit vett merre. See oli see vee hulk, mis Niiluse oru ja delta läbileotamisest üle oli jäänud ja ka sellel oli oma ülesanne. Olles väetanud oma sadestisega kogu üleujutatud maa ja deltat juurde kasvatanud, tõi merre voolav vesi enesega kaasa toitu nii taimedele kui loomadele meres. Peale selle säilitas Niiluse mage vesi merevee soolasuse kraadi, mis Vahemere idaosa orgaanilisele elule sobis.

Niiluse uputustel oli veel teisi põliseid ülesandeid. Näiteks see, et need regulaarselt ära uhtusid taimekasvule kahjulikud soolad, mis põllumaade pinnale aasta jooksul olid tekkinud. Samuti see, et nende poolt mererannale ja luidetele iga aasta mahajäetud uus side- ja kleepainerikas sadestis taastas kaldajoone vastupidavuse erosiooni vastu, mida põhjustab idast läände liikuv tugev merevoolus.

Assuani paisu ehitamisega on inimene püüdnud rakendada looduse jõude oma suva kohaselt, et nendest välja võtta hüvesid rohkem, kui loodus ise seda oli pakkunud.

Idee oli lihtne. Selle asemel, et lasta uputusvetel asjatult merre voolata, hoida need tagavaraks aasta ringi kasutamiseks. Selles polnud midagi enneolematut. Niiluse uputusvete säästmist maaniisutamise otstarbel oli tehtud juba sajandite vahetusest saadik, kui inglaste poolt ehitatud kahe kilomeetri pikkune pais tarvitusele võeti.

Vahe seisnes aga projekti ulatuses. Kui vana veehoidla mahutas ainult 5,5 miljardit kantmeetrit vett, siis uus oli kavandatud tervelt 163-e miljardi kantmeetri hoidmiseks. See pidi võimaldama uudismaade juurdesoetamist senisest palju suuremas skaalas ja ühtlasi tootma tohutud kvantumid elektrienergiat kõrgpaisust langeva vee jõul.

See kõik pidi tegema uueks kogu Egiptuse elu ja tooma õnnistust tema rahvale. Kahjuks kõnelevad faktid vastupidist keelt. Loodetud hüvedest on ainult osa suudetud saavutada. Kuigi Assuan toodab elektrit ja selle toodangut on võimalik suurendada vajaduse kasvamist mööda ja kuigi on irrigatsiooni teel uudismaid loodud, on ilmsiks tulnud ettenägemata probleeme sel määral, et küsimus, kas kaotused mitte ei ületa võite, üha valjemalt kuuldavale tuleb.

Üksteist aastat kestnud hiiglasliku ehitustegevuse tagajärjel aset leidnud muudatustel on tohutu mõju Niiluse oru ökoloogiale.

Assuani kõrgpais on teinud lõpu aastatuhandeid reeglipäraselt kordunud loomulikkudele üleujutustele. Kogu ülemjookstult tulev vesi koguneb nüüd hiigel-veehoidlasse, millele nimeks on antud Nasseri Järv, ja enamik veega kaasatoodud väärtuslikust mudast settib järve põhja ja jääb sinna kasutult lamama selle asemel, et väetada põlde nagu varemalt. Assuanist allavoolu jooksev vesi on nüüdsest peale selge ja läbipaistev. Et Niiluse muda enam nimetamisväärsel hulgal merre ei satu, siis on plankton (hõljum), mida varem toitis muda, nüüd Vahemere idaosas oluliselt vähemaks jäänud. Planktoni kahanemise tagajärjel on järsult vähenenud ka sellest elatuvad mereloomad. Nii on meri jäänud vaeseks sardiinide, koorikloomade ja muu meresaagi poolest, üks tähtis majandusala, kalandus, on sattunud raskustesse ja toitlusolud sellel tihedalt rahvastatud alal halvenenud.

Niiluse vesi on loomulikult mage. Kuna seda nüüd palju vähem merre jõuab kui varemalt, siis on merevee soolasus Vahemere idapoolses otsas suurenenud. Milliseid muudatusi see võib põhjustada meretaimestiku ja -loomastiku kasvus, näitab tulevik.

Kui enne paisu ehitamist Niiluse delta maa-ala aasta-aastalt juurde kasvas sinna settinud muda arvel, siis nüüd, kus uut muda enam juurde ei tule, ja mere lained on kallaste mullast kleepivad ained välja loputanud, võib endise juurdekasvu asemel erosiooni tähele panna. On kohti, kus maa taganeb mere eest meetrite viisi aastas.

Jõevesi, mille muda jäi sadestusena maha Nasser järve, voolab nüüd kiiremini kui seda tegi omaaegne kõrditaoline vesi ja uhub selle tõttu ära kaldaid ja õõnestab sillajalgade ja muude vesiehitiste aluseid. Üksnes sildu on selles uhtumisohu piirkonnas 550. Valitsusvõimud on otsustanud ehitada kümme uut veetõket paisu ja delta vahemaale, vee kiiruse vähendamiseks. Ehituskulu — ümbes veerand Assuani projekti kogukulust.

Loomuliku üleujutuse ärajäämisega on nüüd maa niisutamine täielikult inimese kontrolli all ja ta saab nüüd seda teha täpselt vajaduse kohaselt ilma tilkagi raiskamata. Kahjuks puudub aga selles vees maad-viljastav muda ja suur osa Egiptuse ligi kolmest miljonist hektarist kultiveeritud maaalast vajab nüüd kunstväetist, ning väetist vajav ala suureneb aasta-aastalt.

Põllupinnale tekkivate kahjulikkude soolade hulk muutub järjest rohkem muret-tekitavaks sellest ajast peale kui pole enam iga-aastaseid ujutusi, mis need ära uhuksid. Eriteadlased on avaldanud kartust, et kui soolade kogunemise vastu abinõusid ei leita, siis muutuvad miljonid hektarid põllumaad viljatuks kõrveks juba kümnekonna aasta pärast. Abinõud selle ohu vältimiseks pidavat minema maksma mitte vähem kui kogu Assuani projekt ise.

Vee kontrolli abil lootis Nasser juurde võita pool miljonit hektarit uudismaad. Senini on sellest teostunud ainult murdosa. Küll aga on vee kontroll teinud võimalikuks saada suurel osal põllumaast kaks lõikust aastas endise ühe asemel. Õnnetuseks kaasub aga sellega üks pahe, mida ette näha ei osatud. Nimelt on niisutatud põldudel Egiptuses alati leidunud bilharsia-tõbe tekitavaid parasiite, mis põhjustavad raskeid häireid inimese sooltes, neerudes ja põies. Ükskord-aastas lõikuste puhul, kui maa pärast lõikust mitu kuud kuivas olekus seisis, hävisid tõbetekitavad parasiidid peaaegu jäägitult, aasta läbi niisutatud põldudel paljunevad need aga takistamatult, mille tõttu nüüd iga teine põllutööline on bilharsia-tõves, mis on iga kümnenda surma põhjustajaks.

Assuani projekti ülesanne oli varustada Niiluse orgu piiramatu veetagavaraga ja elektrifitseerida maad. Hoolimata kõigist senistest püüdeist on vee hulk, mis jõe ülemjooksult Niiluse orgu jõuab, nüüd väiksem kui see oli enne paisu ehitamist. Paisutagune veehoidla on kavandatud 163-e miljardi kantmeetrilise veehulga mahutamiseks, kuid paisu pidulikku avamise pidustuste puhuks, kui veehoidla pidi olema ääreni täis, oli seal ainult pool ettenähtud kogusest. Korrigeeritud ametliku kalkulatsiooni kohaselt peaks järv täituma 1982-ks aastaks, kuid üks autoriteetsemaid Egiptuse hüdrolooge on avaldanud kartust, et see võivat võtta veel kuni 200 aastat. Veehoidla täitumise viibimist pannakse kahe asjaolu arvele — vee imbumine maa sisse ja äraauramine.

Kalkuleeritud oli, et põhja settiv savine muda kitib täis kõik kivipoorid ja praod. Setted on aga kõik valgunud kokku järve põhja sügavaimasse ossa, endisesse jõesängi ja Nuubia liivakivi, millega on vooderdatud viiesaja kilomeetri pikkune läänevall, näib olevat kustutatamatu jänuga.

Kuna Nasseri järve nime kandev veehoidla asub maailma kõige kuivemas ja palavamas kohas, siis aurab tuulte ja päikese mõjul järvest ära tervelt viisteist miljardit kantmeetrit vett aastas kalkuleeritud kümne miljardi asemel.

Ettenägemata kadude tõttu saab Egiptus nüüd kümme miljardit kantmeetrit vähem vett, kui oli arvestatud vaja olevat irrigatsiooni, jõelaevanduse ja turbiinide jaoks.

Nasseri suurejoonelises plaanis ettenähtud asulad tuhandetele kaluritele ja puuviljakasvatajatele piki uue järve kaldaid on senini veel rajamata, sest keegi ei tea veel kindlasti, kuhu järve tõeline kaldajoon satub kui järv ükskord täitub. Ainult vähesed kalurid oma nigelate paatidega on senini usaldanud tulla oma õnne katsuma praeguse ajutise kaldaäärse metsikuile aladele, trotsides hundi-, krokodilli- ja skorpioniparvi, kes on taganenud tõusvate vete eest järvekaldaile ja saartele.

Nasserile ei olnud antud näha oma unistuste täitumist, kuid paisu pidulikku avamist tähistavale tahvlile lasid tema ideekaaslased raiuda: „Sellele paisu avamine sai võimalikuks tänu Suurematu Juhi võitlusele vabaduse, sotsialismi ja üksmeele eest".

Kas poleks vast mõni vähem-nõudlik meetod, kui seda on Assuani projekt, viinud egiptlasi eesmärgile lähemale nende igivanas püüdluses vee järele? Vast oleks Niilus nende vastu armulisem olnud kui teda oleks koheldud rohkem muistsete egiptlaste aukartusega.

Ei Nasser, kes Assuani paisu varal lootis üleöö viia oma maa õitsvale järjele, veel vähem Hrushtshev, kelle silmade ees oli ainult Vene positsiooni konsolideerimine Aafrika mandril, vaevunud küsida, millised tagajärjed selliseil ökoloogilisil muudatusil, mida pais põhjustas, võiks olla looduse delikaatsele tasakaalule Niiluse orus.

Niilusele, veejumala Hapi kuningriigile on antud hävitav hoop.

Inimese väär enesekindlus on segi paisanud Niiluse aastatuhandeid kestnud ujutuste tsüklid, mis olid muistsest Egiptusest teinud külluse maa ja kultuuri hälli.

Kunagi võimas Hapi on hävistavas vangis Nasseri järve põhja mudas ja elu Niiluse orus on pööratud pea peale, kuna vana auväärne Niilus on langenud ökoloogilise roima ohvriks.

GARDENIA
FLOWERS & GIFTS
Tel. (416) 466-1951
466-1502
362 Danforth Ave.,
Toronto, Ont. M4K 1N8

MEIE ARIS ON SAADAVAL RIKKALIKUS VALIKUS VALIK LILLI erisündmusteks ja tähtpäevadeks. ● Samuti käsitöö kinkeesemeid — KULLASEPA, MEREVAIGU-, KERAAMIKA-, NAHA ja PUUNIKERDUSE alal. Kõneldakse eesti, läti ja inglise keelt.

Kodumaalt

KAUBAD MIS EI KÕLBA

Okup. Eestis ilmuvas ajalehes „Rahva Hääl" ilmus pikem kritiseeriv artikkel kaupade viletsa valiku ja kvaliteedi kohta Eesti ärides. Artikkel käsitleb vene kommunistliku süsteemi paratamatuid varjukülgi ja annab kujuka pildi olukorrast, milles peavad elama kodumaa eestlased.

Läksin kööginõöblit ostma. „Ei, köögimööblit meil praegu ei ole. Kuid võtke selle asemel üks sektsioonkapp", soovitas müüja.

Sektsioonkapp kööki? Ma ei olnud nõus. Aga hea küll, kui ei saa komplekti, alustame siis köögi sisustamist tagasihoidlikumalt — mõnest taburetist.

„Taburette meil praegu pakkuda ei ole", sõnas müüja, „kuid nende asemele võin soovitada pehmeid tugitoole."

Tugitool kööki? Ka sellega ei olnud ma nõus ja kaup jäi katki.

...Võtsin väikemehe käekõrvale ja me läksime talle pesu ostma.

„Ei, sellele poisile parajat pesu mul anda ei ole"; lausus müüja „Lastepesu saame üldse vähe. Aga kas te ei taha madruseülikonda? Neid näete, on külluses!"

Poiss oli muidugi nõus madruseülikonnaga. Kuid mina küsisin, kas siis madruseülikonda saab kanda ilma pesuta. Mispeale müüja tunnistas, et ega hästi saa, ja nii jäi kaup siingi katki.

...Naine läks kingapoodi, et sukksaapaid osta. Need ei pidavat küll enam eriti moes olema, kuid mood moeks — porisel ajal kõlbavad nad kanda ometi.

„Sukksaapad on otsas", öeldi talle. „Aga võib-olla valite midagi sealt..."

Seal olid teatrikingad. Teatriparketi jaoks, tõsi küll, natuke massiivsed, kuid porisele tänavale nendega siiski ei lähe... Üldiselt on mu naine kaubandusele väärtuslik inimene — mida näeb seda ka ostab — kuid seekord tuli ta koju tühjade kätega.

Tavaliselt müüjad loomulikult nii rumalaid soovitusi ei anna. Aga kui vaatame, kuidas mõned tarbekaupu tootvad ettevõtted oma lepingulisi kohustusi täidavad, siis tuleb küll välja, et meie, ostjad, peaksime umbes niiviisi ühe ostu teisega asendama.

Näiteks Narva Mööblivabrik ja tootmiskoondis „Standard" on tänavu juba kahe kuuga Tallinna Tööstuskaubastule 46 300 rubla eest kööginõöblit võlgu jäänud. Türi metsamajand ei ole saatnud 5200 rubla eest taburette. Et taburettidel on mitmesugused hinnad, siis ma ei oska seda summat tükkideks ümber arvutada; aga et tegemist on suhteliselt odava kaubaga, siis võite kujutleda, missuguse taburettide mäe see võlg moodustab. (Siin ja edaspidi piirdume ainult käesoleva aasta kahe kuuga ja üheainsa kaubandusorganisatsiooni, pealinna tööstuskaubastuga.)

Läheme edasi lastekaupade juurde. Tootmiskoondis „Marat" ei ole täitnud sel alal hankekohustust 86 000 rubla ulatuses, peamise võla moodustabki lastepesu, -pidzaamad jmt. Lastekaupu on võlgu ka tootmiskoondis „Baltika", Kiviõli ja Sillamäe õmblusvabrik, Haapsalu vabrik „Sulev" jt. ettevõtted. Pärnu Linakombinaadilt ei saadud kokkulepitud hulgal linast tikandiriiet ja vaheriiet. Tootmiskoondise „Kommunaar" 127 000-rublasest võlast langeb suur osa just naiste sukksabastele, mida kauplustes asjata oodati.

Jutt on kaubaartiklitest ja -kogustest, mille kohta tööstusettevõtted sõlmisid kaubandusorganisatsiooniga lepingud, s.t. mida nad ise kohustusid tootma. Puuduhangetest hoolimata tuli enamik siin nimetatud ettevõtteid jaanuari- ja veebruarikuu realiseerimisplaaniga kenasti toime. Järelikult nad valmistasid ja saatsid kauplustesse võlgujäänud kaupade arvel midagimuud. Enamasti kauplused lepivad sellega, sest ka nemad tahavad plaani täita. See „muu" kas arvestatakse eeloleva perioodi fondide katteks või (seda juhtub küll harva), kui üks kaubaartikkel tõesti teist asendab, vormistatakse tellimus ümber ja puuduhanget ei teki. Ent üldiselt, nagu nägime, tekitab lepingu rikkumine kauba valikusse ostja jaoks ebameeldivaid auke.

Miks siis ettevõtted ei valmista alati seda, mille kohta nende esindaja on hankelepingule allkirja andnud? Näiteks lastekaupade ja mõne muu odavama kaubaliigi puhul on põhjus üldteada: toode ei ole ettevõttele kasulik, rentaablus on madal. Siin jääb rääkida vaid riiklikust distsipliinist ja nõuda hankekohustuste tingimusteta täitmist. Tõsi, teinekord võib ju tootjal tekkida tõesti ootamatuid raskusi, mis sunnivad ühte toodet teisega asendama. Kuid see saab olla ikkagi vaid erandjuhtum. Ka tööstuse ja kaubanduse vastastikustes suhetes peaks valitsema reegel: „Kui võtsid kohustuse, siis täida seda!" Aga huvitav, missuguste objektiivsete põhjustega seletab Türi metsamajand seda, et lihtsate taburettide valmistamine nõutud hulgal käib talle üle jõu? Või miks jääb vabrik „Sulev" kaubandusele võlgu lastepõlli, mis on ju kõige lihtsam toode tema nomenklatuurses plaanis?

Kõige narrim ongi see, et samal ajal kui ostja ei leia alati vajaliku ja meeldivat kaupa, ei ole kauplused sugugi tühjad. Liiga palju on seal niisugust kaupa, mida ei osteta.

Tänavu veebruaris hindasid kaubandusorganisatsioonid alla mitteminevaid kaupu ja järjekordselt sai riik seetõttu küllaltki suurt kahju. Ainuüksi Tallinna Tööstuskaubastus hinnati seismajäänud kangaid 38 300 rubla võrra odavamaks. Põhjus: aegunud struktuur ja mustrid, inetud värvitoonid. Kahju jalanõude allahindlusest moodustas üle 100 000 rubla. Allahindamise põhjus umbes sama: vananenud tegumood, ka on liistud ebamugavad.

Muidugi on mõningase kaubakogumise allahindamine kaubanduses paratamatu — mood muutub tänapäeval tõepoolest kiiresti. Ka ülejäänus on süü kahepoolne. Näiteks Tallinna Tööstuskaubastu direktor Uno Kallas tunnistab:

„Alati me ei oska veel tööstusettevõtteile õigel ajal öelda: „Ärge seda kaupa enam tootke!"

Ent kui allahindamisele lähevad kaubaartiklid, mida ettevõte samal ajal valmistab edasi, siis on küll nii tootjate kui ka kaubanduse viga ilmne.

...Nüüdki, mil allahindamiskomisjonid on oma töö lõpetanud, nimetavad kaubandustöötajad küllalt kaupu, mida ettevõtteil oleks aeg välja vahetada. Nii olevat raske müüa vabriku „Keila" kleidiriideid „Moonika" (artikkel 21 781), „Miki" (art. H-1469) ja „Malle" (art. 11 123), samuti vabriku „Areng" mööbliriideid „Rõuge" (art. H-1957) ja „Foon" (art. 49 217). Kauplusetöötajail oleks hea meel, kui Kreenholmi Manufaktuur muudaks baikateki (art. 5737) ja mõnede froteerätikute (artiklid 4658, 4609, 46 13) mustrid ja värvid huvitavamaks. „Laste Maailma" ja teiste kaupluste müüjad ei oleks üldsegi pettunud, kui „Marat" lõpetaks eespool jutuks olnud madruseülikondade (art. 658 213) valmistamise. Ka lasteriiete moes on paljugi muutunud ja lastevanemad on lihtsalt tüdinenud aastakümnetevanusest „traditsioonilisest" madruseülikonnast; pealegi kui seda pakutakse ainult punase või rohelisena. Oodatakse midagi lihtsamat ja tänapäevasemat.

Kuid selles konks ongi, et kaubalettidele ei tohi jääda tühja kohta, vaid asemele peab tulema parem kaup. (EPL)

Kommunistide kohutav massmõrv

John Barron ja Anthony Paul on mitmeaastase uurimise tulemusena kirjutanud dokumentaalse raamatu „Murder of the Gentle Land". Selles raamatus on antud õudne pilt koos USA lennukite poolt tehtud õhufotodega Kambodzha massmõrvast, mis leidis aset 1975. a. aprillis, vahetult peale seda, kui pealinn Pnompenth „Khmer Rouge" kommunistlike sissiside poolt vallutati. Kõik linnad tühjendati elanikest, kes aeti suurtes karjades ilma toiduta ja veeta maanteid mööda linnast välja dzhunglitesse. Vanad, jõuetud ja haiged kaasa arvatud. Kes väsis või tõrkus, need lasti sõdurite poolt halastamata maha, ehk pisteti täägiga läbi. Selle tõttu ei olnud mitte ainult teeääred, vaid ka teed kaetud laipadega, millest, nagu lapikuks sõidetud pannkookidest inimesed sammusid üle. Halastamata hukati mitte ainult kõik sõdurid ja nende perekonnaliikmed, vaid tapeti ka kõik keskkooli haridusega ja kõrgema haridusega inimesed. Peale selle hävitati veel kõik välismaise päritoluga esemed, masinad, instrumendid ja mitte ainult kõik raamatud, vaid ka laste koolivihud. USA Kongressi uurimistel on tehtud kindlaks, et vähemalt 1.200.000 inimest hukati, ehk hävis. Inimesed aeti dzhunglisse, kus nad ilma peavarjuta ja toiduta pidid hakkama paljaste kätega maad üles harima ja omale toitu kasvatama.

Keegi ei tea, kes juhib Kambodzha seda jubedat poliitikat, sest kõik korraldused üteldi tulevat kõrgemalt poolt.

Raamatus võrreldakse seda massilist hävitamist Stalini-aegsete „puhastustega" Venemaal. Muide, toimus samasugune massiline mõrvatöö aastatel 1940—1956 Eesti ja teiste Balti rahvaste kallal. Samuti teostus kõikides Ida-Euroopa riikides pärast Teist Maailmasõda sellist laadi puhastus. Seda kutsutakse kommunistide lahenduseks. President J. Carter märkis, et temal ei ole võimalik midagi teha selliste massmõrvade peatamiseks Kambodzhas, Vietnamis ja mujal.

Tallinna kalalaevastik

Tallinna asutati 1970. aastal kalandusettevõte „Ookean". Selle alla koondati Tallinna traallaevastiku ja külmutuslaevastiku baasid ning Tallinna Merekalasadam.

„Ookean" tegeleb kalapüügi ja kalatöötlemisega ookeanidel ja allub N. Liidu kalamajanduse ministeeriumile selle Läänebasseini kalatööstuse peavalitsuse kaudu. See tähendab, et okup. Eesti enda võimudel ei ole ettevõtte tegevuse kohta midagi öelda.

Juba 1972. aastal oli „Ookeani" laevastikus 23 külmutus-traallaeva, 38 muud tüüpi püügilaeva, 6 külmutuslaeva, 4 ujuvkalatööstust, 7 transportlaeva ja 4 tanklaeva. Suuremad laevad olid „Narva laht" (12 900 brt), „Botnia laht" (12 000 brt) ja „Briis" (4700 brt). Suurimad ujuvad kalavabrikud on" — „Fryderik Chopin" ja „Stanislaw Monuiszkas", kumbki 14 000 brt.

Samal aastal (1972) oli „Ookeani" kalasaak 202 000 tonni ja toidukala tooteid (külmutatud kala, kalafilee, soolatud heeringad, kalakonservid) valmistati 151 813 t ning kalajahu 13 266 t. Järjest suurendatud plaaninormide tõttu on need arvud viimastel aastatel tunduvalt tõusnud ja kalalaevastik suurenenud uute ühikutega.

Peale laevastikubaaside on „Ookeanil" Tallinnas oma laevaremonditehas, võrgutööstus, külmhoone ja kaks merekooli ning Pärnus kalatöötlemise õppekeskus. „Ookeani" märgiga kalatooted, nende hulgas üle kahe miljoni konservtoosi aastas lähevad toiduainete kaubandusvõrku üle kogu Soveti. Peale selle on „Ookeanil" endal firmakauplused mitte ainult Eestis, vaid ka teistes linnades — Riias, Novgorodis, Lipetskis, Minskis jm. Käesoleva aasta andmete järgi oli neid juba kakskümmend. (Newsletter)

„MEIE ELU" asutas eesti ühiskond ja seisab eesti ühiskonna teenistuses

Aktiivseid noori

MONICA HAARMANN

Monica Haarmann on ülikooli lõpetanud füsioloogia alal, töötab Eesti Ühispangas, Torontos, on gaidide Rajaleidjate lippkonna juht ja Korp! Filiae Patriae abiesimees.

Tema eestikeele oskusele on pandud tugev alus kodus. Eesti täienduskool ja keskkool on mõlemad lõpetatud hindega cum laude. Loomulikult on selle tulemuseks eestikeele täielik valdamine kõnes ja kirjas.

Gaidide Rajaleidjate lippkonda astus Monica hiljem kui tavaliselt. Varsti sai temast vanemgaidide juht ja hiljem lipkonna juht. Ta oli Vanemgaidide laulukoori asutajaid liikmeid ja aastaid selle koori esimees. Koor on kujunenud populaarseks eesti noorte seas ja esinenud edukalt mitmetel eestlaste üritustel.

Monica hindab kõrgelt Rajaleidjate lippkonna vanemat, Ene Runget, kes eesti etnograafina on õpetanud gaide tegema käsitööd ja hindama eesti rahvariideid ja mustreid. See on võrratult rikas ala.

Eesti noored, kes kuuluvad noorte- või teistesse organisatsioonidesse on küllalt aktiivsed, kuid küllalt on ka neid, kes organisatsioonidest ja eesti seltskonnast üldse on kõrvale jäänud. Nende ülesleidmiseks ning kaasatõmbamiseks aktiivses tegevuses Rajaleidjate lippkond on korraldanud igal aastal erilise aktsiooni. Noori külastatakse nende kodus, neid kutsutakse noorte koosviibimistele ja pidustustele ning püütakse eesti ühiskond nendele kõigiti koduseks muuta. Rajaleidjate juhina Monica püüab seda aktsiooni viia võimalikult laiemale alusele.

Monica on harrastanud moodsat võimlemist „Tiiduse grupis", jooksmist maastikul, ujumist ja suusatamist mäe nõlvadel kui ka lainete harjadel.

Akadeemiliselt kuulub Monica Korp! Filiae Patriae'sse, kus temale eriti meeldis olla noorte vanemaks. Témal oli korra kasvatada 15 noort. Võrratu oli neile rääkida Eestist, selle rahva ajaloost, vaimuvarast, kunstist ja kirjandusest. Eesti tütarlapsed on hingeliselt väga tugevalt rahvuslikud.

Aastaid on Monica olnud aktiivselt tegev Tallinna paviljoni korraldamisel rahvusvahelise karavani ajal. Käesoleval aastal ta oli Tallinna paviljoni sekretäriks ja pärast karavani tegi koos vanematega pikema ringreisi Euroopas.

Monica loeb pidevalt eesti ajalehti ja oma eriala kirjandust. Temale meeldivad Lydia Koidula luuletused ja loeb neid. Ilukirjanduse lugemiseks ei jätku aega.

Temale meeldib eesti noorte uljus, aktiivsus ja kokkuhoid aktiivsete noorte seas. Eesti noorus ei moodusta enesest kindlasti lootuseta tulevikku.

Ei ole paha, arvab Monica, et meil on palju organisatsioone, sest eestlastel on palju mitmekülgseid huve. Soovida jääks, et need organisatsioonid teotseks ühes suunas ja ei püüaks üksteisega võistelda. Siis oleks kõik korras.

Elvis Presley'd mälestati kogu maailmas

Memphisest USA-st teatati, et „Rock'n rolleri" kuningas Elvis Presley leiti oma kodunt surnult. Ta tõusis veoautojuhist üle öö oma laulu ja mänguga laulu täheks ja tema sissetulekuid arvestati 5-le miljonile aastas.

Lahkamisel konstateeriti surma südameataaki tagajärel. Kuid ta jagas enne oma surma juba oma kalleid autosid oma sõpradele. Ta oli korra abielus, kuid elas lahus. Tal oli üks tütar. Elvis Presley jumaldajaiks olid peamiselt teismelised. Surres oli ta 42-he aastane. Elvis Presleyle korraldati väga suurepärane matus ja teda mälestati kogu maailmas.

Mälestuste rajal

RIIGIVANEM RINGREISIL VÄLIS-SAADIKUTEGA

Tahan võtta luubi alla A. Otsa raamatu leheküljed 44 ja 45. Selle peatüki tiitel on „Riigivanem K. Päts välisriikide saadikutega Mustlas".

Mul on põhjus arvata, et olen ainus elavate kirjas olev, kes selle ringreisi (mais 1931) autodega algusest lõpuni kaasa tegi, kui ajaleht „Päevalehe" esindaja. Sellel ringreisil juhtus nii mõndagi mälestusväärset; neist kõige vähem tähelepanu äratanud seik oli peatus Mustla alevis, sest selliseid „mustlaid" oli meie pikal teel palju. Üks ilus „mustla" oli näiteks Mustvees.

Kõigepealt eksib A. Ots sõidu marssruudis ja seega pole ta teadlik selle ringreisi tollasest mõttest: välisesindajaile taheti näidata Eesti ilusamaid kohti ja — lisaks — meie kaitsevõimet ja rahvuslikke erilaadsusi.

Ringreis diplomaatidega ei kulgenud Tallinnast mitte vaid üle „Rakvere, Tartu, Petseri, Võru Pikasilla, Mustla, Viljandi ja Türi", vaid üle Rakvere, Jõhvi, Narva-Jõesuu, Narva, Mustvee, Tartu (sealt sõjalaev „Ahtiga" Värskasse), hiljem Petserisse; siis Võru, Antsla (oivalise forelli lõunasöögi kohta võib anda Stokholmis andmeid pr. I. Liebus, Antsla põllutöökooli juhataja dipl. agr. Peeter Liebuse lesk!) siis — jah! — üle Pikasilla ja Mustla Viljandisse. Viimane ja lõpp-peatus oli lilleehteis olev Pärnu, kus suurejooneline pidusöök toimus nn. suvituskasiinos (end. miljon-kuldrubla-väärtuslik Ammende villa).

Riigivanem K. Pätsi adjutandiks oli tollal kolonel L. Jakobsen, kes oli ringreisi aranzhöör ja reisimarssal ühes isikus; ja suure eduga.

Kuna Tartu tahtis näidata „kes me oleme", siis tuli meil kõigil Tartu nõudel tassida kaasas frakke, sest „Vanemuises" oli külaliste auks ball.

Muidugi oli igal saadikul või charge d'affariesil oma auto ja autojuht, autod olid ka üksikutel ministritel, kes mõne jupi teekonnast kaasa sõitsid (välismin. J. Tõnisson, siseminister J. Hünerson, kaitseminister A. Kerem jt.). Ainult vaesed ajakirjanikud olid allüürnikud. Nende jaoks (4—5 meest) oli antud käsutusse suur, kuueistmeline sõiduauto KM-38. Autojuht n.-allohv. Tamberg.

Ja nüüd diplomaadid: Tollane diplomaatkonna vanem (doyen) Tallinnas oli Soome saadik Aarne Vuorimaa, kes valdas head eestikeelt, kuid soome aktsendiga. Tollelt ringreisilt ja Rakverest tekkis naljajutt eesti seltskonda kui Vuorimaa tõstis klaasi Rakveres viibivate väeosade lippude-vitriini poole hüüdega: „Hoidke kõrgel oma rügementide lipud." Nali saab naljaks, kui teada, et soomlane hääldab „p" tähte „b"-na. Kogu reisi sõitsid kaasa Läti saadik Janis Zarinsh (kõneles head eesti keelt), Leedu saadik J. Seskis, Poola saadik K. Libiicki, Rootsi saadiku kt. parun Koskull, N. Liidu saadik Fjodor Raskolnikov noore blondiiniga, kes oli NKVD poolt talle Eestis olles abikaasaks määratud. Tema eelmisel ametkohal Afganistaanis oli tal alles brünett enkavedistka abikaasaks. See oli tollane vene diplomaatlik kord, sest Raskolnikovi, kui end. aadlikku ei saadud ju usaldada. Lõpuks ta tapetigi vene agentide poolt, vist Itaalias. Muide too mees oli mereväe lipnikuna teinud punast karjääri ja oli Eesti Vabadussõja ajal punase Baltimere laevastiku komandör ning langes inglaste kätte vangi koos meie hilisemate sõjalaevade „Lennuki" ja „Vambolaga" ja ta vahetati Londonist välja bolshevike kätte langenud inglaste vastu. Kõik teised välisdiplomaadid kes kaasa sõitsid, polnud vist saadikud, vaid „asjadeajajad", enamikus kas nõuniku või I sekretäri tiitliga. Konsulaarkorpust esindas Soome aupeakonsul Joakim Puhk.

Esimene üllatus: Just sel momendil, kui Riigivanema ja diplomaatkonna autode karavan jõudis Narva-Jõesuhu lendas kaunis madalalt ja kevadise päikese kullas üle Narva lahe saksa tsepelin, suunaga Leningrad.

Teine üllatus: Vene saadiku Raskolnikovi ordenid (Lenini orden ja Afganistani Amanullah'i oma), mis olid Tartu „Vanemuise" garderoobis saadiku frakitaskus olnud, leiti teisel päeval (leidja: poliitilise politsei komissar R. Täht) võõrastemaja „Eestimaa" numbritoast, ühe väsinud daami juurest, daami, keda päevaajal ei teretata. Süüdi polnud Raskolnikov, vaid üks poolakas oli garderoobis frakimantlid äravahetanud.

Kolmas üllatus: Värska ohvitseride kasiinos, õhtul kohvi-konjaki juures tuli sõnum, et pikne oli löönud Oleviste kiriku torni ja et torn põleb. Saksa teadeteagentuuri esindaja dr. Stroem nägi kurja vaeva, et Värska sõjaväe keskjaama kaudu saada ühendust Berliini, sõnumi üleandmiseks. See ei õnnestunud.

Neljas üllatus: Admiral Salza, kes sõitis sõjalaeval „Ahti" kaasa reisil Värskasse, sattus kuuesilma all (Salza, Raskolnikov ja allakirjutanu) komandosillale ja tegi Raskolnikovile ettepaneku, et tema kui mereväe ohvitser püüaks laeva komandot üle võtta... Küllap Raskolnikovile tekkis silmi ette merelahing Tallinna lähistel ja ta hakkas kogelema ja värisema. Seda tegi too diplomaat alati, kui ta ei oskanud reageerida.

Viies üllatus: Petseri kloostri hoovil trügis üks noormees, särgiga pükstel, läbi politseirivi ja jooksis Raskolnikovi suunas. Viimane oli minestumas. Pärast selgus, et oli tegemist süüdu venelasega, kes tahtis saadikule mingit palvekirja üle anda... „Vaba Maa" kontserni esindaja, nähes politseinike poolt kinnivõetud ja vehklevat venelast, jooksis kohe telefoni juurde ning teatas Tallinna, et „Nõukogude saadikule on Petseri kloostri hoovil atentaat olnud kavatsusel, mida valvas politsei aga ärahoidis." See teade ilmus ajalehes „Esmaspäev"...

Kuues üllatus: Riigivanem ja diplomaadid viibisid ka Petseri uue raudteeliini avamisel. Sinna oli kutsumata külalisena tulnud ka Petseri kloostri ülem, piiskop (nime ei mäleta). Kui see sai K. Pätsile teatavaks, laskis ta oma adjutandil piiskoppi paluda telkide alla ehitatud külalislauda.

Kuid nüüd Mustla juurde. A. Ots kui tollane alevisekretär annab mõista, et tema ja Mustla olid tahtelised, et seal korraldati Riigivanemale veerandtunnine üllatusvastuvõtt auväravaga. Et seal üks sümpaatne noor neiu tervitas diplomaate — ja eriti prantslast — prantsuse keeles, on tõsiasi. Viga seisnes vaid selles, et Prantsusmaa saadiku kt. ei viibinudki Mustlas ja oli jäänud Narva-Jõesuhu maha. Daam, kes selles oli süüdlane, eluneb praegu Ameerika mandril ja prantsuse saatkonnasekretär Riiast ei osanud prantslastele öeldud komplimentidega midagi peale hakata. Soome saadik — kui doyen — tänas prantsuskeeleoskusega neidu ja lisas vaikselt eesti keeles, et seda võinuksite ka eesti keeles ütelda... Muide: kui uskuda A. Otsa tsitaati tema raamatus, siis polnud selle neiu sõnavõtt kuigi diplomaatiline, paljude rahvaste esindajate juuresolekul vaid üht neist kiita...

Nagu öeldud, oli selliseid ad hoc peatusi, tervitusi ja auväravaid pikal teekonnal palju, üks neist ka Mustlas. Kõige võimsam ja rahvarohkem peatus väljaspool kava oli Pärnu linna piiril, K. Pätsi sünnikoha läheduses.

Allakirjutanule isiklikult piinlik lugu toimus Pärnus. Enne suurt pidusööki käis Pärnu poeglaste gümnaasiumi dir. Oskar Mälk Riigivanema adjutandi kol. Jakobseni juures nurisemas, et kuidas üks tema endine koolipoiss on lauaplaani järgi temast, direktorist kõrgemale istuma pandud. Kolonelil oli vaeva selgeks teha, et see polnud mitte tema end, koolipoisi koht, vaid Eesti suurima ajalehe toimetaja oma.

Arnold Joonson
„Võitleja"

SUURED SÄÄSTUVÕIMALUSED
AUGUSTIKUU ODAVMÜÜGIL

ELEGANTSED KARUSNAHAD
IGAKS OTSTARBEKS

Teil on võimalik tutvuda meie moodide kollektsiooniga. Eriti soodsad hinnad arukale varasele ostjale.

Laske panna kõrvale ja SÄÄSTKE!

CHARGEX — MASTERCHARGE

Õnneliku numbri võitja number SE 0447

FURS by FINN

191 EGLINTON AVE. EAST — TELEFON 488-1701

Avatud 9.30—6.30, neljap. 7 p.l., laup. 3 p.l.

Unustamata armast

OSKAR VÄLI'T

sündinud 30. juulil 1899 Kaarmal
surnud 19. augustil 1977 Torontos

leinavad

abikaasa MARTHA
poeg ENN ja COLEEN
pojapojad SCOTT, MARK ja STEPHEN

Südamlik tänu kõigile, kes meie armsa poja

TOIVO R. SIPPA

kaotuse puhul sooja kaastundega meie leinas toeks olid. Tema kirstupanekust ja viimsele puhkepaigale saatmisest osa võtsid, teda rohkete lillede, leinakuulutuste ja sõnavõtuga mälestasid.

Südamlik tänu õp. O. Puhm'ile matusetalituse, lohutavate sõnade ja abi eest, prl. Inga-Pia Korjusele ja Aug. Liivojale ilusa saatemuusika eest.

Suurim tänu Korp. Sakalale, Andres Raudsepp'ale ja tema noorpõlve skautide ja gaidide sõpradele.

Palju tänu kõigile
VANEMAD

Südamlik tänu kõigile, kes minu armsa abikaasa

JUHO KOGGEL'I

viimsele puhkepaigale saatmisest osa võtsid, ning rohkete lilledega matusetalitust kaunistasid.

Suurim tänu õpetaja O. Puhm'ile.

Abikaasa MAI

VALMIMAS ÕPIK EESTI KEELT MITTEVALDAJAILE

Eesti koolides (täienduskoolides) kasvab aasta-aastalt ikka nende sisseastujate laste arv, kel eesti keele oskus kõnes vaevaline või siis puudub täielikult. Möödunud õppeaastal oli see USA eesti koolides 20%. Oletada võib, et see ka teistes maades, kus paikneb eestlasi, on enamvähem sama. Üldiselt võib aga nende nn. „umbkeelsete" eesti laste protsent olla palju suurem, kui võtta arvesse ka need lapsed, kel pole võimalik, või pole huvi eesti koolitööst osavõtmine.

Nendele lastele eesti keele õpetamine seab õpetajad suurte raskuste ette, kuna puuduvad selleks vastavad õpikud ja ka õpetamise kogemused. Eesti Koolide Keskus USA-s on asunud selle raskuse leevendamisele ja on leidnud tubli eesti pedagoogi dr. Enn Saluveeri Inglismaalt, kes juba on asunud nimetatud õpiku koostamisele nendele eesti noortele ja lastele, kes elunevad inglise keelt kõnelevates maads (USA, Kanada, Inglismaa ja Austraalia). Dr. Enn Saluveer on suurte kogemustega koolimees. Ta on olnud Eestis algkooli õpetaja, koolijuhataja ja koolide inspektor ning Inglismaal Cambridger oli ta ühe keskkooli abidirektor. Praegu on ta puhkepalgal ja seega aega eesti laste eesti keele oskuse eest hoolitsemiseks.

Allakirjutanul on olnud nimetatud õpiku koostamise asjus Enn Saluveeriga tihe kirjavahetus ja nii tekkis meil viimati järgmine kirjalik jutuajamine:

— Kuidas edeneb sellise õpiku valmimine?

— Jah, olen praegu tõepoolest kibedasti ametis selle koostamisega. Aga ega see töö pole kerge. Trükikulude säästamiseks peab olema ruumiga äärmiselt kokkuhoidlik ja vältima kordamisi ja asjatuid tekste. Sel puhul ei saa siiski meie kaunist kuid üsna raskepäralist eesti keelt õpetada päriselt ilma reegliteta ja õigekeelsust normivate juhtnöörideta. Valmiva õpiku metoodiline osa tuleb vägagi kompleksne, sest seda tuleb kasutada mitmel vanuserühmal. Eesti ja inglisekeelse aabitsa koostamine oleks olnud vahest lihtsam. Minu poolt koostatav õpik aga pole siiski aabits-lugemik selle sõna otsemas mõttes.

— Kuidas oled senini õpiku koostamisel ettetulnud raskustest üle saanud?

— Ma pole muidugi päris kindel, kas olen olnud tagajärjekas esinenud probleemide rahuldavaks lahendajaks. Kasutan oma isiklikke kogemusi, mida olen saanud siin Inglismaal võõrkeelte õpetamisel umbes 20 aasta jooksul ja leian, et eesti keelt tuleb ka meie „umbkeelsetele" lastele õpetada lihtsate tekstide abil. Esitatud tekstid põhinevad teatud teemadele, mis omakorda on aluseks vastavale konversatsioonile.

Need, kes on lugenud Rootsi Eesti Komitee „Noortetöö Bülletääni" nr. 4 — 1976, leiavad sealt Inge Tork'i huvitava kirjutuse „Kuidas töötada õpilastega, kes tulevad eesti kooli umbkeelseina?" Mina olin juba üle poole oma õpikust koostanud, kui sain nim. kirjutuse. Huvitaval kombel on minu metoodilised põhimõtted oma õpiku koostamisel peagu samad, mis Inge Tork'il. Vahest ainult selle vahega, et tegelikus õpetamisprotsessis koostab õpetaja terve rea küsimusi keskustelu jätkamiseks õpikus käsitlemist leiduvail teemadel. Loomulikult peab eesti keele õpetaja olema elav, leidlik ja hea improviseerija, sest õpperühmade (klasside) ja suvekodude noorte koosseisud on suurte individuaalsete erinevustega. Seesama nõue kehtib ka eesti keele õpetamisel koduõpetuse raames, kuna see õpik on mõeldud ka eesti kodudele, eriti nendele, kus lastel pole võimalik eesti kooli tööst osavõtmine.

— Kas kavatsed kasutada ka pildimaterjali ja muid näitlikke vahendeid?

— Jah, sõnavara esitamisel on teemaatika piltidel väga suur osa täita. Olen seda nõuet arvesse võtnud ja loodan, et kirjastamisel saab vajalikku pildimaterjali kasutada. Selle nõude teostamine oleneb aga majanduslikest võimalusist.

— Millal loodad selle uuelaadilise ja väga oodatud õpikuga valmis saada?

— Kuigi olen rängasti koormatud mitmete muude ülesannetega, loodan siiski oma õpiku trükivalmis käsikirja valmis saada juba eelolevaks sügiseks.

Eespool mainitud küsitlemisele oleks juurde lisada, et EKK USA-s saatis omalt poolt Enn Saluveerile tutvunemiseks Keskuse poolt välja antud Erik Parlo koostatud lühivihiku „umbkeelsete" õpetamiseks, mille kohta ta teatab, et see andis talle nii mõnedki ideed. Tõenäoliselt tuleb teos trükkimisele USA-s Eesti Koolide Keskuse väljaandena. Lahkelt on lubanud õpiku enne läbi vaadata dr. Felix Oinas.

Gaston O. Randvee

Elli Kalvik

ILURAVI

Näoharjutused

Ilus ja pingul näonahk on üks olulisemaid iludusomadusi, mida iga naine ihaldab ja mida ka igaüks võib saavutada. Paljud meist aga ei mõtle sellele, et korralikule naharavile teadliku kosmeetiliste ainete, hügeenilisuse, korraliku toitlustamise ja peale värske õhu lisandub veel üks väga efektiivne näoravi s.t. näoravi, mis algab naha alt. Näomusklite harjutused, milledega peaks ideaalselt algama juba varajases nooruses kui näomusklid ei ole jõudnud veel lõdveneda. Musklid, milledele meie näonahk toetub aitavad saavutada siledat ja painduvat näonahka ja neid tuleb hoida harjutustega tugevad nagu teisigi muskleid.

Selleks lisandub meie seninituntud kolmeastmelisele iludusrutiinile — 1. näopuhastamine, 2. stimuleerimine ja 3. kaitsmine, 4. aste: näomusklite harjutused. Viimased konditsioneerivad muskleid ja aitavad hoida neid nooruslikult tugevad.

Näoharjutusi on kerge teha, sest nad ei vaja selleks erilist kohta ega aega, küll aga kooskõlastamist välise raviga, et saavutada maksimaalseid tulemusi. Selleks toon ära iga allpool toodud harjutusega ka vastavad vajalikud kosmeetilised ained.

a. Harjutused suuümbruse tugevndamiseks ja väikeste joonekeste ära hoidmiseks.

Katame näonaha kergelt niiskustandva vedelikuga „resplend moisture lotion'iga" ja ütleme täht „o'd" nii tugevasti kui võimalik kümme korda. Asja tugevndatud näonahka suuümbruses toidame öösel joonteõliga.

b. Suuümbruse ja lõuaaluste lihaste tugevndamiseks ütleme „õ" ja „a" vaheldumisi jällegi 10 korda.

2. Harjutused näole ja kaelale.

Hoiame silmad nii lahti kui võimalik lükkame keele hästi välja ja hoiame nii 15 sekundit. Lõtvume ja kordame. Algame kuue harjutusega päevas ja lisame ühe harjutuse päevas juurde kuni kümneni päevas. See harjutus on nii lõtvenduv, et võime kasutada ka unerohu asemel. Katsetage sellega enne magamaminekut ja ärge unustage kasutada naharaviks „deep action creme'i". Viimane tungib sügavale naha rakukestesse ja annab neile niiskust. Eriti oluline on see kreem vananeva naha puhul, sest tulemus on sama kui oleksime öö läbi leotanud kuivanud ploomi vees. Hommikuks on ta kortsunud kuivsus kadunud ja asemel on pingulnahaline lopsakas ploom; nii paisuvad ka näonaha rakukesed ja meie näoilme võtab palju nooruslikuma ilme. Koos õhtuste harjutustega on see üks parimaid kombinatsioone.

Päeval ja mil iganes olete päikeses või tuules kaitske oma hästi niisutatud nahka kuivatavate tegurite eest vastava kaitsega „protection lotion'iga".

3. Harjutused lõua-, põse- ja osaliselt ka suulihastele.

Hambaid kergelt koos hoides lükkame suu tugevasti vasakult paremale ja vastupidi 20 korda.

Suuümbrus on üks esimesi kohti, kus väikesed kuivad ebameeldivad plekkid esimesena ilmuvad. Need on tekkinud normaalsest surnud naharakukeste kogunemisest. Kui need jäävad kauaks nahale ja pealegi kogub ju neid juurde, siis vananeb nahk peagi ja jooned ilmuvad. Surnud rakukeste kõrvaldamiseks kasutame ärakoorivat ehk „peel of mask'i". Viimane puhastab naha ja aitab ka jooni suuümbruses pehmendada, ning poore kokku tõmmata.

4. Lõuajoone ja kaela harjutused.

Lõpetades eelmisi harjutusi tunnete juba, eriti kuiva naha puhul, et näonahk on muutunud kuivaks. Harjutused kiirendavad vereringvoolu ja see omakorda tõmbab varem peale **pandud niiskusevedeliku** kiiresti nahasse toimides seejuures hea naharavi abistajana. Enne nr. 4. harjutustega algamist kasutame jällegi „moisture-10'd". Hambaid ja huuli koos hoides lükkame lõua ülespoole ilma et me seejuures pead liigutaks. Järgmisena surume lõua nii alla kui võimalik ja hoiame mõlemaid positsioone kuni oleme lugenud kahekümneni.

Õhtuti kasutame kaelale rikkalikult joonte õli.

5. Silmamusklite tugevndamiseks, ning joonte ära hoidmiseks.

Kujutame ette, et vaatame kellale, tõstame silmad nr. 12-le ja laseme nad kohe langeda nr. 6-le.

Vaatame nr. 1-le ja alla nr. 7-le. Vaatame nr. 2-le ja alla nr. 8-le. Vaatame nr. 3-le ja alla nr. 9-le jne. kuni oleme kella ringi käinud. Nüüd kordame tagurpidi tagasi tulles, s.t. Vaatame nr. 12-le ja alla nr. 6-le. Vaatame nr. 11-le ja alla nr. 5-le. Vaatame nr. 10le ja alla nr. 4-le jne.

Sulgeme silmad ja teeme mõlemaid harjutusi 3 korda. Juhul kui tunnete, et silmad on väsinud, siis peatuge viivuks, vaadake kaugele ja jatkake veidi hiljem.

Ka ei tohiks me unustada silmaümbruste puhul välist ravi, sest joonte õli „lubrication formula" pehmendab seda tundlikku ala, hoiab ära varajaste joonte tekkimise ja pehmendab seal juba olevaid.

6. Üldine näolihaseid ergutav ja ühtlustav harjutus.

Alati teha viimasena, sest see harjutus koordineerib meie varajasemad harjutused ja nagu tänuks vaeva eest annab meile vitaalselt särava näonaha ja hea mõnutunde. Kõigepealt kasutame üle kogu näo head toitekreemi vastavalt meie näonaha tüübile, s.t. kuivale hästi rasvarikast, normaalsele vastavat normaalse naha kreemi ja rasvasele nahale ainult naha toitekreemi.

Asetame parema käe 2 keskmist sõrme parema silmanurga ümbrusele toeks ja vasaku käe 2 sõrme parema suunurgale. Nüüd sulgeme kiiresti silma ja samaaegselt tõstame parema suunurga üles. Kordame 30 korda.

Vasakpoolne nägu oli senini liikumatu. Lõpetades parempoolsete harjutustega teeme sama vasakpoolsega s.t. vasak käsi läheb vasakule poole silmaümbrusele toeks ja parema käe sõrmed vasakpoolse suunurga peale esimene sõrm suunurka ja teine veidi ülespoole, kuhu tavaliselt kipub tekkima nina ja suunurga vaheline joon.

Need 6 harjutust peaksid meil hästi peas olema, nii et võiksime neid igas võimalikus olukorras teha. Nagu juba varem mainisin need ei vaja erilist kohta ega aega. Õhtuti tv-d vaadates, autos sõites, raamatut lugedes jne. Mida korrapäralisemalt neid teeme seda paremad on tulemused, sest teame, et hästi harjutatud tugevatel näomusklitel on nahk nooruslikult pingul ja elastselt pingul, mida ei saavuta me ühegi iludusoperatsiooniga. Lihastel on hea omadus hakata peagi harjutustele reageerima, ka siis kui nad senini on hooletusse jäetud. Teadagi mida nooremalt algame seda kergemini saavutame tulemusi, seega vajalik nii emadele kui ka tütartele.

Küsimused vastamiseks saata „Meie Elu" toimetusse või otseselt Elli Kalvik, 166 Sherwood Ave. Apt. 2. Toronto, M4P 2A8, tel. 483-1545.

KIRIKLIKKE TEATEID

EESTI EV. LUTERI USU PEETRI KOGUDUS
817 Mt. Pleasant Rd., Toronto M4P 2L1
Kiriku telefon 483-5847
Õp. Oskar Puhm
84 Dinnick Cres., Toronto M4N 1L8
telefon 483-4103

JUMALATEENISTUS pühapäeval, 28. augustil kell 11 hommikul.

ÕPETAJA KÕNETUNNID neljapäeva õhtul kl. 6—8.

Muul ajal, kui kiriku või õpetaja telefon ei vasta, helistada 422-5719.

TORONTO EESTI BAPTISTI KOGUDUS
883 Broadview Ave.
Jutl. Kaljo Raid.
10 Lamport Ave., Apt. 307
Toronto 5, Ont.
M4W 1S6
Tel. 961-8391
Ch. Kipper — organist

„VABADUSE KUULUTUS" RAADIOSAATED IGAL PÜHAPÄEVAL
kl. 3 p.l. WHLD 1270 kc.

Pühapäeval, 28. augustil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Juhatab O. Medri. Solist K. Medri. Klaveril E. Medri.

Kell 6 õ. koosolek, juhatab K. Süld.

TORONTO EESTI EV. LUT. USU KOLMAINU KOGUDUS
Kirik: 619 Sherbourne St., Toronto.
Tel.: 698-7977 või 766-7853

Sherbourne allmaaraudteejaam on kiriku kõrval.

Õp. O. Gnadenteich
112 Fallingbrook Rd., Scarborough.

JUMALATEENISTUS on pühapäeval, 28. augustil kell 5 p.l.

VABAÕHU JUMALATEENISTUS Simcoe järve ääres perekond Randsalu juures on pühapäeval, 4. septembril kell 12 päeval. Järgneb einetamine. Istumiseks soovitav võtta toolid kaasa.

ÕPETAJA KÕNETUNNID on iga kuu teisel esmaspäeval kella 6—8-ni kiriku kantseleis, telefon 921-9417.

TORONTO EESTI EVANGEELNE KOGUDUS
Stone Church,
45 Davenport Rd.
Jutlustaja H. RÜDMIK
P.O. Box 234, Toronto 18.
Tel. 233-5390.

Pühapäeval, 28. augustil kell 3 p.l. JUMALATEENISTUS. Jutlustab Aafrika misjonär Elvir Molin, lauluettekanded.

„USUSÕNUMI" RAADIOJUMALATEENISTUSED
iga pühapäeva hommikul kella 9.30—10.00, lainel CHIC — 790 kc

Raadiojutluse teema pühapäeval, 28. augustil: „Tänapäeva ajamärgid".

EESTI VABAKOGUDUS TORONTOS
20 Thorncliffe Ave. Tel. 463-6223.
Jutlustaja E. Saraoja
Kirik: 562 Jones Ave. Tel. 461-2077.

Pühapäeval, 28. augustil kell 11 hommikul JUMALATEENISTUS. Kõneleb jutlustaja E. Saraoja. Lauluettekanded.

EELK TORONTO VANA-ANDRESE KOGUDUS
Vana-Andrese kirik Carltoni ja Jarvise nurgal.
Õp. Andres Taul
17 Frank Cres., Toronto M0G 3K6
Tel. 656-5248, kirikus: 923-5172

Pühapäeval, 28. augustil JUMALATEENISTUS kell 6 õ. (muudetud kellaaeg). Jutlustab koguduse esimees Albert Roost.

Surnuaiapüha pühapäeval, 11. septembril kell 3 p.l. Mt. Pleasant surnuaial eestlaste osas (sect. 46). Samal pühapäeval kell 5 p.l. York surnuaia vanas osas.

Õpetaja puhkusel 28. augustist — 2. septembrini.

Õpetaja kohuseid täidab sel ajal õp. Udo Petersoo tel. 625-5930. Kui telefon ei vasta palun helistada koguduse esimehe Albert Roost'i tel. 244-9270, kes astub siis õp. Udo Petersooga kontakti.

KAUAAEGSE RASKE KANNATUSE JÄRELE LAHKUS SIIT ILMAST

ALEKSANDER KREEK

sünd. 21. juulil 1914 Lihulas
surn. 19. aug. 1977 Torontos

Mälestavad

poeg HOLGER Reginas
poeg RAOUL perekonnaga Londonis
ABIKAASA Londonis
ÕED perekondadega Eestis

Väsin'd olen, rahu mul andke,
tuulest ja tormist mind välja
siit kandke vaikuse valda...

UNUSTAMATA KALLIST ISA, VANAISA JA VANAVANAISA

KARL LAUR'I

sündinud 17. 4. 1901 Hiiumaal
surnud 22. 7. 1977 Hiiumaal

mälestavad sügavas kurbuses

TÜTAR abikaasaga
HARRI perekonnaga
JOHN

... Ta kõndis oma
Jumalaga — kuni
nägemisse jõudis...

IGAVESELE UNELE LAHKUNUD KALLIST SÕPRA

REGINALD REMMEL'IT

mälestab leinas

VIKTOR VALBERG abikaasaga

VAIKSES LEINAS MÄLESTAME

REGINALD REMMEL'IT

HILDA VAHTULA
E. ROISER perekonnaga

Lahkus meie armas asutaja liige ja auvilistlane

IDA KADAK-VEERET

Lakewoodis, 12. aug. 1977

Mälestab sügavas leinas

KORPORATSIOON AMICITIA

Endist õpetajat

GEORG LIIDEMAN'I

mälestavad kurbuses

ENDISED TALLINNA TEHNIKUMI ÕPETAJAD ja ÕPILASED KANADAS

Head sõpra

OSVALD TIIT'U

mälestab

HANS SEPP perekonnaga

Armast õpetajat

JOHANNES TAVAST'IT

mälestavad kurbuses

SIGTUNALASED KANADAS

Kauaaegset head sõpra

ERICH PAJU

mälestavad

ART PRAKS
VOLLY LEHTMETS

Lahkunud head perekonna sõpra

OSKAR VÄLI'T

mälestavad

LEIDA ja HUGO TORNIUS
perekond V. PÄRG

Lugupeetud ja armast klubi liiget

OSVALD TIIT'U

mälestab kurbuses

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Lugupeetud ja armast klubi liiget

OSKAR VÄLI'T

mälestab leinas

EESTI PENSIONÄRIDE KLUBI TORONTOS

Eesti arst valvekorras

27. ja 28. augustil
Dr. H. Tari 922-3824

JURISTID

ENN ALFRED
ADVOKAAT — NOTAR
Toronto Dominion Centre
P.O. Box 326, Room 1912
Royal Trust Tower
Toronto M5K 1K7
King—Bay
Telefon: 869-1777
24-tundi telefonivalve

KORTERID

„EESTI KODUS" üürile anda
2-he MAGAMISTOAGA KORTER
Rene' Boutique 961-3639
või kodus 483-8494

ARSTID

Leo Kann, D.C.
CHIROPRACTOR
Tel.: 489-0562
212 Dinnick Cr.
VASTUVÕTT KOKKULEPPEL

OPTIKUD

J. RATAS
Optika- ja Kellasepäärn
247 Danforth Ave. Toronto
Telefon 465-6251
PRILLID
parimas kvaliteedis nagu Christian Dior, Rodenstock, Zeiss jne.
Soft contact-lenses.
KELLAD
Omega, Tissot, Bulova, Accutron

VEOD

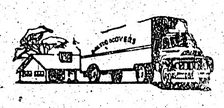

Veod Metro piirides
BALTIC MOVERS
30 Dewson St., Toronto. 534-1403

SUUR VEOK KOLIMISEKS
J. KRULL
Tel. 493-1485, helistada õhtul.

Murray E. Newbigging
MATUSEMAJA
Aastakümnete kogemus eestlaste teenimiseks. Oskuslik nõuanne ja mõõdukad hinnad.
M. Wayne Hamilton
Funeral Direktor
733 Mount Pleasant Rd.
Helistada tel. 489-8811 ● 489-8002
(lõunapool Eglintoni)

Müügil mitmesuguseid

★ *EHTEASJU,*
★ *Skandinaavia KINKEESEMEID,*
★ *HELIPLAATE,*
★ *RAAMATUID j.m.*

„MEIE ELU" talituses
958 Broadview Ave., Toronto, Ont.
M4K 2R6
(Eesti Majas). Tel. 466-0951

„Meie Elu" üksiknumbrid on müügil:

TORONTO

POKO'S MEAT PRODUCTS ÄRIDES:	376 College St.
	319 Danforth Ave.
	767 Mt. Pleasant Rd.
Rooneeme pagariäris	484 Queen St. W.
Balint Book Store	246 Spadina Ave.
„Meie Elu" talitus	858 Broadview Ave.
Broadview Delicatessen	141 Danforth Ave.
Taara Saun	26 Ladysmith Ave.

THUNDER BAY

Finnish Book Store	168 S. Algoma St.

SUDBURY

Wolfe's Bookstore	133—135 Durham St. E.

A. RAUDSEPP

Sügise eel 1977

Märkimisväärt sündmusi taevaskeral septembri kuus on kaks. Sügisene pööripäev 23. sept. ja penumbraline (poolvari) ööl vastu 27. sept. Päike tulles Põhjast jõuab jälle ekvaatorile ja kuulutab sellel pööripäeval põhjamaalastele suve lõppu (astronoomiliselt), lõunamaalastele aga kevadet.

Päevad ja ööd on sügisesel pööripäeval ühepikkused, nagu nad seda olid kevad pööripäeval (21. märtsil). Alates 24-dast peale puistab Päike meie planeedile juba progressiivselt vähem energiat põhjapoolkerale, lõunapoolkerale-ümberpöördult. Oma tõusu-loojangu — keskpäeva — punktidega horisondil, märgib Päike kohapeal 4 tähtsat orientatsiooni punkti: ida, lääs, lõuna, põhi. Ideaalne selleks on tasane veepind-ookean.

Teiseks sündmuseks ennustatakse septembris, 26/27. sept. öösi penumbrilist (pool varjulist) kuuvarjutust täiskuu ajal. Selle etenduse ajal asuvad peagu ühel joonel järjestikku: Päike, Maa ja Kuu. Maa heidab enesest u. 91 000 km pikkuse täisvarju koonuse. Toda tumedat koonust ümbritseb pikema ulatusega nõrgem poolvari ehk penumbra, ulatusega üle 160 000 km. Ja selle läbib Kuu, kaotades sellega teatud osa oma heledusest ja muutub punakaks. Terve see varjutus kestab u. 5 tundi, algusega kl. 1:18 öösi.

☆

Tavalise üldpildine septembrikuu taevavõlvil esinevad: Kuu ja mõned heledamad planeedid. Kuu apogee 5. 9. — 404 200 km, perigee 18. 9. — 369 100 km; 13. 9. — noorkuu, 27. 9. —täiskuu (lõikusekuu), 26/27. 9. öösi — penumbriline kuuvarjutus kestvusega kl. 1:18 kuni kl. 5:17 hom. 23. 9. — lõikab Päike ekvaatorit, moodustades sügispunkti ja märkides omal käigul ülalmainitud 4 tähtsat punkti. Planeet Merkuur tõuseb (15.—30. sept.) idas Päikese eel. Veenus (—3,4) kerkib kui koidutäht horisondile juba umbes 3 tundi enne päikest. On 18. septembril Saturnusele üsna lähedal ja Kuust 10. 9. 4 kraadi N. eemal. Mars kulmineerub kl. 7 hom. Kaksikute thtk. Jupiter (—1,8) kui hommikutäht kerkib horisondile 1—2 tundi enne Päikest idas.

Eesti õigus- ja ühiskonnateadlaste bibliograafia paguluses

Eesti Teadusliku Instituudi väljaandel ning dr. iur. Ilmar Arens'i toimetusel ilmus „Eesti õigus- ja ühiskonnateadlaste bibliograafia paguluses 1942—1976." Algselt kavandatuna umb. 60 leheküljelisena on see bibliograafia paisunud tervelt 109 leheküljeliseks raamatuks ning kujutab toelist teatmeteost mitteüksi meie rahvuslike teadusalade viljelejaile ja uurijaile vaid ühtlasi ka laiemale nendest teadusaladest huvitatud avalikkusele. See väga laiahaardeline bibliograafia sisaldab andmeid nelja teadusliku eridistsipliini seisukohalt: õigusteadus (Jurisprudence), Poliitiline teadus (Political Science), Sotsioloogia (Sociology) ja Majandusteadus (Economy). Õigusteaduse osas esineb tervelt 60 autorit 373 tiitliga. Veelgi ulatuslikum on Poliitiline teadus, kuna osa õigusteadlaste poliitilise teemastikuga töid on arvatud siia — tervelt 539 tiitlit. Sotsioloogia (Ühiskonnateadus) ja Majandusteadus (Economy) on kogusummas esitatud 318 tiitliga. Üldsummas sisaldab kõnesolev bibliograafia seega 1.239 tiitlit 172 autorilt, kõikidelt mandridelt, kus eestlasi asumas. Hoolimata mõningaist võimalikest lünkadest selles valik-bibliograafias tohiks ta teatmeteosena Eesti rahvuslike teaduste osas pakkuda tõelist ja sügavamat huvi globaalses ulatuses.

Kuuldavasti läheb suurem osa selle bibliograafia 1.200 eksemplarilisest laost tasuta levitamisele raamatukogudele ja instituutidele terves vabas, kui ka mittevabas maailmas.

Abessiinia mobiliseerib

Abessiinia Moskvameelne valitsus on sattunud raskustesse, sest Somaalimaa sissid lähenevad pealinnale idast ja valitsus on kaotanud kontrolli suurte maa-alade üle. Põhjas lähenevad Eritrea iseseisvuse eest võitlejad, kes on tunginud juba sügavale Abessiinia territooriumile. Nii Somaalimaa, kui ka Eritrea võitlusüksusi toetavad relvade ja varustusega Araabia rikkad õliriigid, kes teevad kõik selleks, et Moskva mõju Punasemere ümbruskonnas vähendada. Teatavasti juhivad Moskva mõju all olevat Abessiinia sõjaväevalitsust Vene ja Kuuba sõjalised instruktorid.

„EESTI KODU"

ehitustööd on lõpetatud

ja enamus korteriomanikke on asunud oma uude kodusse. On veel saadaval n.n. terrace majades

PIIRATUD ARVUL 2-he MAGAMISTOAGA KORTEREID, hinnaga $37,000.00—$39,900.00, koos garaashiga.

SOODSAD MAKSUTINGIMUSED.

üldkasutamiseks saunad, aastaringi kasutatav supelbassein, seltskondlikud ruumid, ekstra panipaigad jne.

TULGE TUTVUMA „EESTI KODUGA",

sest „oma silm on kuningas", 50 Old Kingston Rd. Scarboro, tel. 281-1792.

EESTI ABISTAMISKOMITEE

JOHN E. SOOSAAR, C.A.

Chartered Accountant

Suite 402 483-6308
725 Don Mills Rd. 429-4944
Don Mills, Ontario

OLEVUSED TEISTELT PLANEETIDELT?

Saab avalikuks uusi asjaolusid seoses identifitseerimata lendavate objektide ehk „lendavate taldrekutega", mis üllatavad maailma — nõnda kinnitavad taevatähed, nagu väidab astroloog Caroll Righter nädalalehes N. Enquirer. President avaldab üksikasjalise repordi valitsuselt, mis tõendab positiivselt, et maakera on külastanud olevused teistelt planeetidelt. Kas nad külastasid Valget Maja, seda ennustaja ei ütle.

Kesksuvi on aeg, kus psühholoogid, astroloogid jne. avaldavad omi ennustusi aasta teiseks pooleks ja ka edasi uude aastasse. Need keerlevad enamasti kinonäitlejate, presidentide ja teiste tuntud isikute ümber. Farrah Fawcett-Majors saab beebi — kui teid huvitab! Cher saab novembris närvivapustuse — ja kes aitab ta lahkesti üle sellest kriisist? Sonny, ta esimene abikaasa, kes lahendab ka Cheri ja Gregg Allmani abielukriisi.

Jackie Onassis, küllaga harjunud, omab korraga kaks naisevõtjat kavaleri. Aga kulub enne aega kuni tuleva aastani, mil ta teeb oma valiku. See saab olema väga populaarne, muidugi! Aga Elizabeth Taylori abielu John Warneriga ajavad tähed sassi, lõpuks. Esialgu on õnne paiju, aga järgmisel suvel laskub Liz oma tuntud ägeduse hoogu ja lahkub mehe juurest, lõbuks üldisele publikule.

Anita Bryanti, kes teatavasti võitleb Floridas pealetükkivate homoseksualistidega, kutsutakse kandideerima poliitilisele kohale. Kuid ta ei lähe sellega kaasa ja jääb oma esialgsele võitlusrindele (edu temale!). Psüühhik Jeane Dixon ennustab Rosalynn Carterile ärritusi Valge Maja sise-elus ja haigust tuleva aasta alguks, aga tähed ennustavad, et ta (ettevaatamatult?) mõistab hukka naiste vabastamise liikumise, mis muidugi vihastab ameerika naisi. Kuid ta on seks jaaks juba omandanud niivõrd poliitilist mõju, et esineb praktiliselt juba kui kabineti liige.

Jerry Ford teeb häid investeeringuid, mis toovad talle hiljem vara üle tema unistuste. Aga vabariiklaste parteis suruvad nooremad tegelased ta kõrvale ja unistused, saada taas presidendiks, ei täitu. Muidugi juhtub tal õnnetusi (nagu komistamised ja pea äralöömised), ja ta parem olgu ettevaatlik oma jahilkäikudel!

Jimmy Carter on muidugi edasi president ja tal tuleb (nagu igaüks võib arvata) mitmesuguseid raskusi. Seal on ju kokkupõrked venelastega aatomrelvade alal ja lisaks arusaamatused oma kabinetiliikmetega (kas Rosalynn kaasa arvatud või mitte, seda ei tea). Kaubategemine Kuubaga viivat presidendi vastuollu nii kongressi kui ka Havanaga ja ta pidavat ümber mõtlema oma arvamised maailma asjadest. Lekkisid Valgest Majast ei suuda ka tema kinni toppida, aga selle eest võidab ta Valget Maja külastavate vene truppide liikmete südamed!

Teine endine esimene daam, Margaret Trudeau, olevat oma elu filosoofilises perioodis ja märkab küll nüüd, kui hea oli olla peaministri abikaasa, kellega ta alles nüüd saab heaks sõbraks. See, kellega ta vahepeal oli „tundeliselt seotud", jätvat ta maha. Tuleva aasta alguks murduvat ta vaimse pinge all. Ta paraneb, kuid võtab rida aastaid toibumiseks ja seaduslike ning finantsilis-te probleemide väljatöötamiseks Pierre'ga.

Veel seitse aastat vaevavat teda kahtlused ja kahetsus oma astutud sammude kohta. Pierre aga satub skandaalide ohtu oma uuesti tärkavate romantiliste huvide tõttu.

Elame, näeme!

A. O.

Tito Moskvas, Koreas ja Pekingis

Jugoslaavia 85-e aastane president J. Tito külastas Moskvat, kus L. Brezhnev võttis „musta lammast" seekord vastu kolme suudlusega ja rahvas karjus J. Titole tervitusi. Moskva ajalehed ülistasid J. Titot, kui suurt rahvusvahelise kuulsusega riigimeest. Ilmselt on J. Tito ülesandeks olla vahemeheks ja aidata kaasa N. Liidu ja Hiina tülide lahendamiseks ja kõikide kommunistlikkude riikide viimiseks ühise koostöövormeli alla. N, Liit taotleb vene kommunismi 60-daks aastapäevaks koondada kõiki kommunistlikke riike ühisesse leeri ja olla maailmakommunismi juhiks. Peale selle on vajalik liiga kiilu USA ja Hiina vahele, sest USA välissekretär C. Vance viibib ka Hiinas ja peab seal läbirääkimisi, et anda Hiinale täielikku tunnustust.

KUHU MINNA?

☆ Laup., 27. aug. ja 28. aug. Eesti Sõjameeste Suvepäevad Seedriorul.
☆ Esmasp., 29. aug. Asta Willmann-Linnolti loeng algusega kl. 7.30 õ. Tartu College'is.
☆ Teisip., 30. aug. algusega kl. 7.30 õ. Andres Peekna loeng Tartu College'is.
☆ Laup., 3. ja pühap., 4. septembril Virulaste päevad Seedriorul. Avamine kl. 2.30 p.

Kui palju juute hävitati Hitleri poolt?

Richard Harwood, Londoni ülikooli õppejõud Inglismaal on kirjutanud järjekordse raamatu pealkirja all: „Kas 6 miljoni juuti tõesti hävitati?", kus autor näitab statistiliste materjalide põhjal, et see arv on juutide poolt mitmekordselt suurendatud, et saada Lääne-Saksamaalt suuremaid kahjutasusid. Raamatus väidetakse ka, et Anne Franki päevaraamat ei ole originaalne, vaid on võltsitud. R. Harwood näitab, et juutide arv, kes Hitleri administratsiooni poolt hukati ei tõusnud mitte üle 10.000-de. Raamatus märgitakse veel, et Warssavis hävitati juute sellepärast, et nad võtsid ette kallaletunge Saksa julgeolekuvõimudele ja seal sai juute surma võitlustes saksa võimudega. See raamat, nagu paljud sellised, on kutsunud välja ägeda kampaania raamatu autori vastu ja autorit nimetatakse uusnatsi propaganda levitajaks.

Ilmunud

„TRIINU"

sügisnumber. 1977.

Müügil ka varem ilmunud „TRIINU" numbreid.

MEIE ELU talituses
958 Broadview Ave.
Toronto, Ont. M4K 2R6

Auhinnavõistlus

ESTO 80 — „Ülemaailmsed Eesti Päevad 1980 Rootsis" Peakomitee kuulutab käesolevaga välja märgikavandi auhinnavõistluse järgmistel tingimustel:

1. Kavandada märk (embleem) mis sümboliseeriks 1980 a. Rootsis peetavate Ülemaailmsete Eesti Päevade ideed ja tegevust.

2. Märgi kujundamine ja vorm peab võimaldama selle kasutamist mitmesuguses suuruses ja tehnikas (trükituna, rinnamärgina, kinoprojektsioonis j.n.e.)

Soovitav värv: must-valge, sinine-valge või sinine-must-valge.

Soovitav tekst: ESTO 80.

3. Esitatud kavandid vaatab läbi ja auhindab jury koosseisus: Evi End, Harri Härm, Endel Kõks, Albert Meerik, Richard Norvell, Otto Paju. Jury otsus avaldatakse ajakirjanduses.

4. Auhinnasumma on Rootsi Kr. 1.000:—.

5. Auhinnatud kavandi omandi- ja kasutamise ainuõigus kuulub ESTO 80 Peakomiteele.

6. Auhinnastamata kavandid tagastatakse autorile tema sellekohasel kirjalikul soovil ja kulul hiljemalt 1 kuu pärast kavandivõistluse tähtpäeva.

7. Kavand esitada ca 10 cm suuruses, monteeritult ca 20 x 25 cm valgele kartongile, ilma autori signatuurita. Autori nimi ja aadress sulgeda eraldi kinnisesse ümbrikusse ja saata koos kavandiga hiljemalt 1. oktoobriks 1977 aadressil:
ESTO 80 Peakomitee, „Märgikavand"
c/o Richard Norvell, Brantingstorg 20, S-754 34 Uppsala.

Esto 80 Peakomitee

LEINATEATEID

Suri Agu Kask

Stokholmi külje all Tullinges suri 24. juulil ajakirjanik, sõjakirjasaatja ja kirjanik Agu Kask 70 a. vanuses.

Agu Kask oli sündinud 22. novembril 1906. a. Vana-Tännasilmas, Viljandimaal. Käis koolis Viljandis. Töötas ajakirjanikuna „Päevalehe" toimetuses ja Riigi Ringhäälingus. 1944. a. sügisel põgenes Saksamaale, kust 1950. a. asus Rootsi. Saksamaal oli töökompaniis, hiljem ajalehe „Eesti Posti" toimetuses juhtkirjanikuna ja päevauudiste alal. Ta on avaldanud romaanid „Võõra risti all" (1950), „Unustatud sugupõlv" (1951), „Kartuse ja lootuse vahel" (1952), „Varjud udus" (1956).

New Yorgis suri dr. Johannes Sõrra

15. augustil suri New Yorgis dr. Johannes Sõrra. Teda jäid leinama abikaasa ja pojad, kellede soovil lilede asemel saadeti raha Üliõpilaskonna Toetusfondile Johannes Sõrra nimelise stipendiumi heaks. Omaksed paluvad ka vere annetamisel teha seda Flower & Fifth Ave. hospitalis J. Sõrra mälestuseks.

Dr. J. Sõrra oleks saanud oktoobris 77-aastaseks. Ta oli juba Eestis hinnatud kirurgina, töötas Saksamaal Erlangenis ja praktiseeris New Yorgis kuni viimase ajani. Ta on kirjutanud populaarsed raamatud „Koduarst" ja „Ravitaimed".

Teri ja tungalteri

Ühed abielupaarid tülitsevad avalikult kõrvaliste isikute juuresolekust hoolimata, teised nääklevad omavahel olles nii palju, et neil teiste kuuldes tülitsemiseks enam midagi üle pole jäänud.

☆

Esimese närimiskummiga, mille üks väike mudilane on osanud müügiautomaadist oma sendi varal kätte saada, on ta istutanud enesesse väärarvamuse eo, nagu ei piisaks heaolu ja rahuldustunde saavutamiseks oma enese püüdlustest ja oma vaimujõust, vaid et nende saavutamine olevat võimalik ainult väliste mõjurite kaasabil. Nooruki-ikka jõudmise ajaks on see arvamus temas nii sügavalt juurdunud, et ta ei tee katsetki omal jõul oma rahulolu poole pürgida, vaid paneb kõik oma lootuse maiustuste, „Ex-Lax'ide", aspiriinide, sigarettide, „Alkaseltserite", Coca Colade ja viskidé peale.

☆

Kapitalistlik kord on ülekohtune, kuna selle juures on palju neid, kes teisi ekspluateerivad. Sotsialistliku riigikorra juures tohivad seda teha ainult üksikud.

☆

Pessimistid, kes õhkavad, et keegi neid ei taha, näeksid kui põhjendamatu on nende kartus kui nad vaevaks võtaksid minna jalutama suvise metsaaluse vilusse, täis sääski ja kihulasi.

☆

Noppinud PEDESTRI JAAN

E. Naberi veste

LAEVA VETTELASKMINE

Ühel hommikul pidas Amaalie pikemat telefonikõnet ja Sass tammus rahutult jalalt-jalale, sest iga järgnev minut andis uue kõmaka kaugekõnede arvele.

Viimaks, kui Sass oli juba valmis traati seinast välja kiskuma, pani Amaalie toru käest ja ütles:

„Mu onutütre mehevend oma naisega tulevad meile külla. Meil on tualetipoti kaas kulunud ja värv ära. Kutsu „plumber" ja lase uus kaas panna! Nemad on igatpidi peenemad inimesed ja võivad halva mulje saada."

See hoop tabas Sassi kahte pidi: esiteks igast otsast peene kuid soovimata rahva külastus, teiseks ülesanne, kutsuda „plumber" palja toaletikaane pärast.

„Tühja ka „plumberist", urises ta, „niisuguse asja peab ise ära tegema. „Plumber" läheb kallimaks kui murtud käega hospitali minna."

No läks ja takseeris Sass toda potikaant ja leidis, et pole seal midagi keerulist. Ainult kaks kruvi on lahti võtta, see on kõik! Oli vaid vaja kruvivõtit.

Muidugi tuli osta ka uus pott kaas. Vastavas äris oli Sassil esialgu raskusi selgeks teha müüjannale, mida ta õieti tahab. Küsis toaletipoti „cover'it" ja talle pakuti mitmesuguseid riideesemeid, üks ilusam kui teine — mõned karvased kui angora kassid. Aga need võisid olla mõnusad ikkagi vaid enne või pärast, aga mitte sel ajal!

Lõpuks selgus, et see on hoopis „seat", mis ta otsib! Ja see oli ka ilus moodne ja hiilgavalt valge, koos kruvidega samast kvaliteedist.

Kruvivõtit Sassil polnud, aga seesugune oli kindlasti olemas naabril Pirtsu-Jaanil, kes oli igatpidi meister mees. Ta ilmus ka rõõmsalt sündmuskohale kruvivõtme, loodilaua ja elektrisaega.

Jaani kruvivõti oli vägev ja igatpidi sääditav. Lõuad olid laiad, nii et kui hammustas, nii kruvi karjatas! See on — teoreetiliselt! Praktiliselt oli nii, et vana kaane kruvid olid vanamoodsed ja rauast. Täpsemini: roostetanud rauast. Ja mutrid kruvide otsas olid praktiliselt samasugused.

Selgus, et ruum oli ka kitsik, vaevalt mahtus käsi poti ja seina vahele. Ja kruvivõti oli ka ülearu vägev, nagu boldoser kurgipeenra jaoks. Kuid ei võinud jätta jonni! Telliti võtit ja keerati — keerati ja telliti võtit. Ja loomulikult — mutter tuligi lõpuks ära. Kuhu ta võis pääseda vägeva võtme käest!

Siis oli uus kaas kohal, ja tervet ruumi täitis hoopis uus sära. Sass surus käepidemele — ja see särav ruum purskas vett täis, nii et ujus. Olles esimesest chmatusest toibunud, hüüdis Sass Amaalie järgi ja nõudis rätikuid põranda kuivatamiseks. Vesi voolas poole jalani.

Parandajad hakkasid ringi kobama, et mis viga — kust tuleb see vesi? Varsti selguski. Suur vägev kruvivõti oli poti külje sisse surunud. Seal oli nüüd auk. Pagana pihta! Ja k... võtku!

„Seal on Sul nüüd ise tegemine!" parastas Amaalie. „Ma ütlesin, kutsu „plumber". Kas nüüd tuleb odavam?!"

Nojah, ega ei aidanud, tuli ette võtta see kanossateekond. Sest seadeldis oli eluliselt vajalik, ega saanud selle tarvitamise vajadusi ise määrata. „Plumber" oli lahke mees ja valmis installeerima uued seadmed, niipea kui need kohale jõuavad — see oleks nii paari päeva pärast!

„Aga kuidas saab seni?" hädatses Sass. „Plumber" õpetas: „Kui vett tõmbate, hoidke varvas augu ees!"

Aga ega niisugused väikesed õnnetused siiski mehi murra! Paari päeva pärast oligi uus seadeldis kohal — moodsalt madal, lai ja pikk kui laev. See andiski paraja idee: laev tuleb ristida ja vette lasta!

Noh, kutsuti siis sõbrad kokku tseremooniale. Võeti kõvad tropid ja imetleti „laeva" saledat ning inteligentset kuju. Mida rohkem klaasi tõsteti, seda vägevam oli pidu. Amaaliel lasti otsida punane siidipael ja käärid. Pael tuli pidulikult lahti lõigata!

Amaaliele pakuti esimest pidulikku tarvitamisvõimalust. „Vuih! Häbematad!" hüüdis Amaalie.

Niisugune asi ei lähe ilma vahuviinata! Peremees tuikus keldrisse ja tõi pudeli. Algas pidulik aktus. Särtsu-Juss pidas kõne — inimlikest vajadusist ja nende rahuldamisest tsiviliseeritud ühiskonna tingimustes. Soovitas ristida nimeks „John", vastavalt selle maa traditsioonidele.

Käärid klõpsusid, lint katkes, vahuviinalt lendas kork ootamata pauguga ja pudel paiskus vastu ristitava külge.

Kahjuks osutus pudel tugevamaks kui „laevuke", mille valged lendavad killud täitsid ruumi, enne kui nad sukeldusid väljavoolavasse veemassi.

Igatahes — laev oli lastud vette!

NALJAD

Jürka küsib oma sõbralt, kes tuntud elumehena:

„Kui palju neelab su uus sportauto?"

„Umbes kümme kuni kaksteist tüdrukut kuus."

☆

Kolhoosnik Ivan Brodjaga läheb valimispunkti. Ametnik pistab talle suletud ümbriku pihku ja ütleb:

„Sedel on sees, kõik alla kriipsutatud. Pistke ainult valimiskasti!"

„Aga ma tahaksin teada, kellele ma hääletasin," katsub kolhoosnik protesteerida.

„Kodanik!" põrutab ametnik peale. „Kas teie ei tea, et meil on salajased valimised?"

☆

Salzburg Austrias on tuntud rohkete vihmasadude poolest.

Küsib üks suvitaja hotelliperemehelt:

„Kas siin sajab kogu aasta vihma?"

„Ei. Talvel sajab siin lund."

☆

„Mis vahe on nõukogude valitsuse ja oma lihase isa vahel?"

„Põhimõtteliselt pole mingit vahet. Kumbagi ei saa ise valida."

☆

„Mida arvate meie uuest viiulikunstnikust?"

„Ta meenutab mulle Hemingwayd."

„Aga Hemingway polnud ju viiuldaja."

„See uus ka mitte."

☆

„Miks sa ei laula enam kirikukooris, Mihkel?"

„Kui ma laulsin, läksid paljud kogudusliikmed teise ukku üle."

☆

Ametnik läheb joobnuga tülli.

„Teiega ma ei räägi üleüldse," sõnab ametnik. „Teie olete purjus."

„Mina olen varsti jälle kaine, aga sina jääd eluaja ametnikuks."

Töösturi poeg küsib isalt:

„Kuidas on keeleliselt õige: lase mind töötada või lase minul töötada?"

„Kirjuta nõnda: lase teistel töötada."

☆

Reporter usutleb meest, kes on saja aastat vanaks saanud.

„Kuidas olete elanud, et olete nii vanaks saanud?" küsib ta.

„Ma pole elus tilkagi viina võtnud."

Seepeale kostub kõrvaltoas kõva mürtsatus.

„Mis seal lahti on?" uudishimutseb reporter.

„Mu isa kukkus maha. Ta on iga päev lakku täis."

☆

Ühel kolhoosnike miitingul ennustab agitaator kolhoosnikele õnnelikku tulevikku kommunistliku rezhiimi all:

„Kõik saavad rikkalikult süüa ja praasnikut pidada. Iga perekond elab individuaalelamus. Riiet kleitide ja ülikondade jaoks võib alati välja valida. Iga kolhoosnik võib aastas paari saapaid osta..."

„Taevakene!" imestab vana naiskolhoosnik. „Siis tuleb õndsa Kolja aeg jälle tagasi."

☆

Nõukogude Eestis seisavad eestlane ja venelane kaklemise pärast kohtulaua ees. Kuna mõlemad on üksteise silmnägusid võrdselt poleerinud, teeb venelasest kohtunik ettepaneku:

„Annan teile mõlemale ühe küsimuse. Kes õieti vastab, mõistetakse õigeks."

„Kuidas oli selle luksusauriku nimi, mis 1912. aastal Atlandi ookeanil jäämäega kokku põrkas ja põhja läks?" on küsimus venelasele.

„Titanic", seltsimees kohtunik.

„Horoshoo! Võite minna."

Kohtunik küsib nüüd eestlaselt:

„Kas teate kõigi 1517 reisija nimed, kes laevaga põhja läksid?"

☆

„Kas tõusete alati nii vara üles?"

„Ei. Ainult ühe korra päevas."